ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5135 — 1902 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 21/3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 4 ՇԵՎՎԱԼ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5135

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրֆ.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

Չեմ գիտեր թէ ի՞նչ կայ երիտասարդի մը մահէն աւելի ցաւագին, ի՞նչ կայ անկէ աւելի հոգի փշոտող, ի՞նչ կայ որ կարենայ անկէ աւելի սուր ու դժուարանցանելի սգտանք մը տայ մարդկային հոգիին: Երիտասարդութեան ժպտուն արշալոյսին մէջ յանկարծ անէչանալ, մինչդեռ կեանքը տակաւին այնչափ վայելքներ ու մխիթարութիւններ ունի, մինչդեռ սիրելիներ կան որոնք իրմով կը սփոփուին, իրմով կ'երջանկանան. չիտակը չատ ծանր է ու անմխիթար: Թողուլ կեանքը անանկ ատեն մը՝ ուր տակաւին հաղիւ պիտի սկսի անոր աղուոր ու լուսաւէտ արահետները ձեռք առնել, բրտորէն բաժնուիլ իրենցներէն՝ որոնց ուրախութիւնն էր օր մը առաջ եւ որոնց յուսահատութեան պատճառը պիտի ըլլայ վաղը, իր նախասիրութեանց ու զարգացման սահմաններուն մէջ իրեն գործունէութեան ընթացք մը գծելէ վերջ յանկարծ ընդհատել դայն՝ առանց արդիւնք մը տուած ըլլալու գոհունակութեան, թերեւս ամէնէն տատանելի մտածութիւններն են՝ որոնք կանխահասօրէն մեռնողի մը վերջին վայրկեանները կը խռովեն: Մահը, սակայն, այդ նկատումները չունի: Իրեն ինչո՞ւն պէտք սիրելիներու ցաւը, ծնողքին վիշտը եւ բարեկամներու սգտանքը: Կ'անցնի կ'երթայ անարգել, առանց նայելու թէ ո՞վ կ'իյնայ իր առջին, առանց ստուգելու թէ երիտասարդ մըն է, տղայ մըն է որ կ'անչնչանայ: Եւ ինչո՞ւ արդէն զանազանութիւն մը դնէ, քանի որ այսօրուան մեռնողին վրայ լացողները վաղը կամ միւս օր անոր պիտի հետեւին ո՛ եւ է կերպով մը: Բնութեան մէկ կանոնն է ասոր ոչ մէկ կրօնք երբեք ուզած է հերքել:

Բայց մարդկային հոգիին համար այդ զանազանութիւնը կայ ու պիտի մնայ, միշտ աւելի վիշտ, աւելի ցաւ պիտի պատճառէ մահը անոր՝ որ երիտասարդ է տակաւին, որ դեռ կեանքին դժուարութիւններն ու դառնութիւնները ճանչցած է, առանց անոր իրական սփոփանքներուն հասնելու:

* * *

Այս տխուր խորհրդածութեանց կը մղուիմ մահուան լուրը առնելով չատ պատուական երիտասարդի մը՝ Գրիգոր Շահինեանին՝ որուն ապաքինման ուրախութիւն լուրը տակաւին օր մը առաջ կարդացած էի Ա. Մամուլի մէջ: Վիշտս մեծ է հիմա, որովհետեւ կը մտածեմ թէ երբ ես չա՛տ սիրելի բարեկամ մը կը կորսնցնեմ, մինչդեռ իր անմխիթար այրին կեանքի հաւասարիմ ընկեր մը, զօրավիգ մը, ապաւէն մը կը կորսնցնէ, մեր գրականութիւնն ալ իր կարգին կը զրկուի տաղանդաւոր ու չա՛տ խոստմնալից աշխատաւորէ մը՝ որ գրական բաղմաթիւ յատկութիւններու կը միացնէր նաեւ հրմտութեան յատկութիւնը, — ինքնին այնչա՛փ հաղուագիւտ մեր գրչի մարդոց քով:

Անձնապէս չեմ ճանչցած զինքը, բայց գաղափարի եղբայրակցութիւն մը՝ որ գրչի մարդիկը այնչափ հեռուէն իրարու կը կապէ, կատարեալ սրտակիցներ դարձուցած էր մեզ, որտակցութիւն մը՝ որուն աւելի ամուր հանգամանք մը կու տային պարբերաբար փոխանակուող նամակներ: Պարկեշտ, պարտաճանաչ եւ ուղիղ տղայ մըն էր, միշտ սիրուած ամէնէն եւ չա՛տ ալ գործունեայ: Իր գրական արդիւնքներով այնչափ չէր պարծեր՝ որչափ այն ուսուցչի, դասախօսի անստգիւտ կարողութիւններով, որոնք համեմատաբար շատ քիչ ատենուան մէջ կրթական արդիւնաւոր աշխատաւորի մը համբաւը պարգեւեցին իրեն: Մանիսացիք՝ իրենց այսօրուան կրթական առաւելութեանց մեծագոյն մասը, — չըսեմ ամբողջութիւնը, — այդ երիտասարդին կը պարտին: Անկէ առաջ անկազմակերպեալ վարժարաններ միայն ունէին եւ կրթական դրութիւն մը որ իր պակասաւոր կողմերովը միայն կրնար պարծիլ: Շահինեան իրենց համայնքին համար բարեբաղդութիւն մը եղաւ, թէեւ երբեք իր աշխատութեան գոնէ կէսին հաւասար երախտագիտութիւն մը ցոյց չտուին հոն, եւ վերջ ի վերջոյ պատճառ եղաւ որ առնէ քալէ, մասնաւորաբար վշտացած տեղւոյն մէկ քահանային եւ անոր համախոհներուն չահատակութիւններէն:

Այդ ատենները՝ իրմէ նամակ մը ստացայ, որուն մէջ, տրամադրութիւն կը յայտնէր վերջնականապէս քաշուելու ուսուցչական ասպարէզէն, եւ խորհուրդ կը խնդրէր իրմէ: Կ'ուզէր Որբերեանի օրինակին հետեւիլ: Զուղեցի իրեն պատասխանել, մտածելով թէ մեր ուսուցչական մարմնին քանի մը արժանաւոր անդամներն ալ եթէ այսպէս իրարու ետեւէ քաշուելու ըլլան, ո՛ր տեղուանքը պիտի երթայ կրթական գործը: Եւ աւելի ետքը, տեսակ մը սփոփանքով էր որ լսեցի թէ Շահինեան Իզմիրի Ս. Մեսրոպեան վարժարանին մէջ ուսուցչի պաշտօն մը ստանձնած է, նոյն ատեն անդամակցելով նաեւ տեղւոյն Ամերիկեան վարժարանի ուսուցչական մարմնին:

Իր կեանքէն սա միայն ծանօթ է ինծի թէ երբեմն աշակերտած է Արմաչու Դպրեվանքին, մէկը եղած է անոնցմէ որոնք հակառակած են կուսակրօնութեան գաղափարին: Իր ընկերները՝ անոնք՝ որ չկրցան ճողոպրիլ կուսակրօնութեան ուխտէն, Արմաչի առաջին չրջանաւարտ վարդապետները եղան, եւ այսօր նոյնչափ ծանօթ են հասարակութեան թէ՛ իրենց գործունէութեամբ եւ թէ՛ մանաւանդ իրենց մշակած գրականութեամբ: Ասոնք հոգիի կրթութեան պաշտօնեաներ դարձան՝ Շահինեան մտքի ու սրտի կրթութեան: Երկու դերերը իրար կ'ամրողջցնէին, ու թերեւս ատոր դիտակցութեամբ է որ մինչեւ այսօր տեսակ մը սերտ կապ կայ Դպրեվանքէն աչխարհական ու կուսակրօն մեկնող բոլոր երբեմնի աչակերտներուն միջեւ: Ցիշո՛մ աչխարհական մեկնողներէն ուրիշ մըն ալ՝ Միսաք էֆ. Սուրեանը՝ որ իր կարգին չատ գնահատելի կրթական մշակ մը դարձած է այսօր:

* * *

Դեղեցիկը հոն է որ Դպրեվանքի այդ առաջին չրջանին բոլոր ուսանողները, վարդապետ կամ աչխարհական, անուս չմեկնեցան: Հմուտ երիտասարդներ էին ամէնքն ալ, եւ Արմաչէն մեկնելէն վերջ՝ աւելի առաջ տարին իրենց զարգացումը: Ամէն մէկը իրեն ճիւղ մը ընտրած էր, վարդապետները կրօնքի իմաստասիրական ուսումնասիրութիւնը, եւ աչխարհականներն ալ բանասիրութիւնը: Արդիւնքը զոր տուին՝ օրը օրին իր արձագանգը գտած է մեր մամուլին մէջ, եւ մէկէ չա՛տ աւելի բարձր էջեր ունի այսօր մեր գրականութիւնը՝ անոնց կողմէ ստորագրուած:

Ատոնց մէջէ՝ Շահինեան մասնաւորաբար բանասիրութեան նուիրած էր ինքզինքը, եւ Աբեւելեի ընթերցողները մանաւանդ գիտեն թէ ի՞նչ չահեկան յօդուածներ գրած է այդ ճիւղին մէջ, մասնաւորաբար այժմէութիւն ունեցող խնդիրներու առթիւ: Իր անունը ծանօթացաւ մանաւանդ Դաւիթ Խաչունցի անմահ բանագողութիւններէն մէկուն առթիւ, բանագողութիւն մը որ օրերով զբաղեցուց մեր մամուլը, եւ որուն առթիւ ծագած բանավէճին մէջ Շահինեանն էր որ յաղթանակը տարաւ: Ասկէ առաջ աչխատակցած էր նաեւ օրաթերթ Մասիսին՝ ուր չատ մը գեղեցիկ հատուածներ ստորագրած է այլ եւ այլ ծածկանուններով, Բիւրակն չաբաթաթերթին, Մաղիկ օրաթերթին: Վերջէն սկսաւ աչխատակցիլ նաեւ Մասիս չաբաթաթերթին, Մանկուտիի էֆեմերիսի եւ Արեւելեան Մամուլին:

Օրը օրին գրուած բաներ են ասոնք, որոնք մեր մամուլին մէջ պիտի կորսուին անդառնալի կերպով, ինչպէս պիտի ըլլայ արդէն մեր ամէնուս արտադրութիւնը: Անդամ մը այս տեսակէտին վերայ գրած էր ինծի, եւ նոյն ատեն յայտնած թէ մէկ երկու երկարաչունչ գործերու պատրաստութեան կը զբաղի: Այսօր չեմ յիշեր թէ ի՞նչ էին այդ գործերը, եւ չեմ ալ գիտեր թէ կրցա՞ծ է զանոնք աւարտել: Տխուր բան է ասիկա: Տարիներով արտադրել, քիչ մը ամէն թերթի մէջ ցրուել գեղեցիկ յօդուածներու չարք մը, եւ օր մը, մեռած միջոցին, չունենալ բան մը՝ որուն վրայ հիմնուելով մարդիկ ուզեն յաւերժացնել իր յիշատակն ու անունը: Թերթեր կան, չէ՛ չեմ ըսեր, բայց վերջապէս դիւրին գործ չէ հինգ վեց թերթի 10–12 տարուան հաւաքածոները մէկ կողմ բերել, թղթատել, գտնել պէտք եղածները, կարդալ եւ համոզում մը գոյացնել: Ասիկա չատ դժուար բան է:

Այդ պատճառաւ է որ հոս չեմ կրնար եղածին պէս մանրամասնել Շահինեանի գրական գործը: Օրը օրին միտք պահուած տպաւորութիւններ են միայն որոնք գրիչս կ'առաջնորդեն, ու գոնէ կը մխիթարուիմ՝ մտածելով թէ այդ տպաւորութիւններէն ոչ մէկը աննպաստ եղած է երբեք: Կը յիշեմ նաեւ կարդացած ըլլալ Շահինեանի մէկ քանի գրական հատուածները, նորավէպներ, գաւառային բարքերէ քաղուած պատկերներ, քննադատական հատուածներ ու բանաստեղծութիւններ՝ ղորս չատ հաճոյքով կարդացած եմ ատենին, եւ որոնք, իր բանասիրական յօդուածներէն մէկ մասին հետ պիտի կրնային չատ սիրուն հատոր մը կազմել:

Ո՛վ պիտի ընէ սակայն: Իրմէ առաջ մեռնողներուն ո՛վ մտածեց վերջին յարգանք մը տալ այդպէսով: Ո՞ւր մնացին Կարապետ Ոսկեանի եւ Մկրտիչ Շահնազարի գրուածքները: Ի՞նչ կ'ապահովցնէ մեզ թէ յաւիտենապէս մոռացութեան մէջ չպիտի մնան մեր մամուլին մէջ: Ու վաղուան սերունդը՝ թերանը բաց պիտի լսէ կարգ մը անուններ, — ինչպէս Շահինեանինը, Ոսկեանինը, Մկրտիչ Շահնազարինը, — զորս իբր արժանաւոր գրողներ պիտի ներկայացնեն իրեն՝ եւ որոնց մասին սակայն անձնական կարծիք մը գոյացնելու առիթ չպիտի ունենայ ընաւ, քանի որ ի զուր անոնց գրական գործերը պիտի փընտրուէ:

* * *

Այս նկատումով Շահինեանի մահը չա՛տ աւելի ցաւագին տպաւորութիւն մը կ'ընէ վրաս, ու կը տարիմ՝ մտածելով թէ վաղը միւսնոյն բանը պիտի ըլլայ նաեւ ինծի, ինչպէս բոլոր ժամանակակիցներուս համար: Եւ ըսէ՛ թէ, հակառակ այդ չըլլալուչ հեռապատկերին, տակաւին սիրտ ունինք գրելու, տակաւին սիրտ պիտի ունենանք արտադրելու, սպասելով Հրատարակչականի մը հաստատութեան, զոր ողջունելու բաղդը չեմ գիտեր թէ պիտի վայելե՞նք երբեք:

Բայց այս երիտասարդը որ այսպէս կը մեռնի՝ առանց նոյն իսկ իր ուղածին պէս բան մը արտադրած ըլլալու գոհունակութեան: Ան մենէ աւելի արժանի է կարեկցութեան: Մեռնիլ երբ միտքը իր հասնողութեան հասած՝ ուրիշ ամէն ատենէ աւելի ընդունակ է արտադրելու, — ու մանաւանդ գեղեցկօրէն արտադրելու, — գործելու, ապրելու ձգտող սիրտ մը ունենալ հիւանդ եւ արդէն իսկ մահուան կոտտանքովը սրսիւն մարմնի մը մէջ, ահռելի պիտի ըլլայ անշուշտ ա՛նչափ՝ որչափ կարելի չէ երեւակայել:

Ու կը մտածեմ թէ մեզմէ որչա՛փ աւելի իրաւունք ունի ցաւելու իր այրին, որուն համար Շահինեան բարեկամէ չատ աւելի բարձր ու մեծ բան մը էր, կեանքի ընկեր մը, զօրավիգ մը, ապաւէն մը: Մեր վիշտը երբեք չպիտի կրնար անորինին հաւասարիլ, որչափ որ ալ խոր ըլլար ու անմխիթար: Սրտանց կը ցաւակցինք իրեն ամենքս ալ, — ամէն մէկս հարուածուած չա՛տ ծանր կերպով — ու կը բաժնենք իր վիշտը, ինչ որ թերեւս միակ մխիթարութիւնը, միակ սփոփանքը պիտի կրնար ըլլալ իր այս ցաւագին օրերուն մէջ:

ԱՐԱՄ ԱՆԶՈՒՆԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԷ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՎԻՃԱԿԻՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ՄԱՍԻՆ.— ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՀԱՅԵՐԸ.— «ԲԻՒՋԱՆԴԻՈՆ»Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ԹՂԹԱԿԻՑԸ ԵՒ ՏԵՂԻՈՅՍ ԳՈՐԾԵՐԸ:

ՄԱՐՍԻԼԻԱ, 27 Դեկտ.

Պատուական լրագրիդ դեկտ. 10 թուով Պարիզաքարանի պաշտօնական լուրերու չարքին մէջ հրատարակուած էր. «Կրօն. Ժողովէն Փոխանորդ Սրբազանը եւ երկու քահանայներ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, երէկ հետեւեալ տնօրինութիւնները ընին.— Հանգուցեալ Կիւմչեան Յովհաննէս էֆէնտիի եղբօրորդին ընդարձակ նամակ մը գրելով Բարիզէն (1), իրեն գէմ եղած հրատարակութեանց այլ եւ այլ կէտերուն վրայ մի առ մի բացատրութիւն կու տար, որուն մէջ կ'արդարացնէր իր հօրեղբօր մահուան պահուն բողոքական երէցի մը կողմէ հաղորդուիլը եւ Եւրոպայի Առաջնորդ Իսթիւեան Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի այս առթիւ բռնած ընթացքը կը քննադատէր: Ժողովը կարդաց այդ գիրը եւ դիտողութեան տեղի չդնաւ ու յիշեալ Առաջնորդին այլ եւ այլ արարքները արդէն ծանօթ եւ զանգատանց պատճառ եղած նկատելով, որոշեց վերոյիշեալ տեղեկութիւնները հաղորդել Ս. Հայրապետին»:

Այս լուրը, որ երեսուն տարիներէ ի վեր հաւատարմութեամբ իր եկեղեցիին ծառայած եւ զանազան կարեւոր պաշտօններու մէջ պարտաճանաչ, համեստ եկեղեցականի մը չհասած մաքուր համբաւն անուանարկելու համար՝ ժամանակէ մը ի վեր հրատարակուած ստայօդ լուրերուն պաշտօնական կնիքը կը համարուի, ցաւ պատճառեց տեղւոյս հայ գաղութին:

Հանգուցեալ Կիւմչեանի եղբօրորդին կարող էր Յայտնուելի ընդարձակութեամբ տեղեկագիր ղրկել Պարիզաքարան՝ արդարացնելու համար իր հօրեղբօր մահուան պահուն բողոքական երէցէ հաղորդուիլը, կամ քննադատելու համար Տ. Գէորգ եպիսկոպոսը. ինչպէս որ ուզէր: Բո՛ւն խնդիրը, սակայն, սա՛ էր թէ՝ հանգուցեալին բժիշկը, Տոքթ. Գօմպոլա, իր հիւանդին ծանր վիճակը երկու երեք օր առաջ իմացուցած ըլլալով անոր եղբօրորդիին՝ պատուիրած էր հոգեւոր պատրաստութիւնները տեսնել: Հանգուցեալին ազգականները եւ բարեկամները խորհուրդ տուած էին Բարիզ Առաջնորդին գրել իրողութիւնը, որ կրնար քահանայ մը ղրկել Մարսիլիա: Յարգելի եղբօրորդին միայն մէկու մը ծուռ խորհուրդին անսալով՝ միւսներուն պատասխանած էր թէ ամէն ինչ մտածուած եւ կարգադրուած էր արդէն, այսինքն բողոքական երէցի հաղորդել տալ, եւն.: Այս է ահա բո՛ւն խնդիրը, ասէ եւ ճշմարտութիւնը. ասկէ դուրս ի՞նչ որ ըսուի, ո՛րքան ալ ընդարձակ տեղեկութիւններ գրի առնուին՝ ամենքն ալ կրքի արդիւնք են. եւ ո՞վ չգիտէ թէ կիրքը ըսուածը կոյր է եւ միշտ անտես ու ոտնակոխ կ'ընէ ճշմարտութիւնը:

Ս. Պարիզաքը կամ Կեդր. Վարչութեան Կրօնական Ժողովը եթէ ձեռնհաս կը համարէին զիրենք՝ Ս. Հայրապետի իշխանութեան ներքեւ գտնուած թեմի մը գործերուն միջամտել, այն ատեն, եթէ չէին հաճեր Առաջնորդ եպիսկոպոսի մը պաշտօնապէս գրածներուն հաւատ ընծայել՝ փոխանակ ստայօդ հրատարակութեանց կամ մասնաւորի մը գրածներուն քիս եւ մտովի ընէք.— իր առաջին սէրն էի, ինծի հետ չպայքարեցաւ, որովհետեւ կը սիրէր զիս... սիրուած ըլլալու երազով կը սիրէր զիս, իր բոլոր սրտով ու էութեամբս, ոչ միայն ներկային՝ այլ եւ անցեալին մէջ. եւ ահա ի՞նչ վիճակի մատնեցի զիս սիրող կինը. արարածի մը որ ա՛լ եւս չի հաւատար բանի մը, ոչինչ կը յարգէ, որ նոր սիւրհար մը առած է քմահաճոյքի համար, եւ որ երկրորդ մը՝ երրորդ մը պիտի առնէ. վերջապէս կորսուած կին մը։— Այո՛, անդամ մըն ալ կը կրկնեմ թէ դուք եղաք իմ կորստեանս պատճառը, եւ կ'ուզեմ որ գիտնաք այդ բանը. իմ վրէժխնդրութիւնս սա պիտի ըլլայ որ ալ եւս չտարակուսիք այդ մասին... կորսուա՛ծ, կորսուա՛ծ, դուք եղաք իմ կորստեանս պատճառը, դո՛ւք, դուք, դուք...»

Էլէն այս ամէն խօսքերը ըրած էր չընչաչաղ ձայնով մը, հաղիւ Արմանին մօտենալով, դէմքը կատաղութեամբ կծկուած. իր ձայնի չեչտին, նայուածքներուն եւ իր ամբողջովին վրդովուած էութեան մէջէն կար ճշմարտութեան զգեստնիչ զօրութիւնը, որուն դէմ ի զուր կանգնիլ կը փորձէ տարակոյսը: Իր երբեմնի անբծութեան ամարկու եւ անպատուաբեր ապացոյցը, իր ներկայ անուանարկութեան լիրբ խոստովանութեան յենած, անժխտելի կը դառնար, չնորհիւ իր յափշտակուած վիճակին, որ չէր թոյլատրեր ոչինչ ծածկել իր մտածումներէն: Բայց ինչ որ աւելի վճռական դարձուց այս տրամախոհութիւնը այն մարդուն համար՝ որ ապրութեան ու սոսկումի խառնուրդով մտիկ կ'ընէր այս ողբերելի խոստովանութիւնը, յուզման յեղակարծ պոռթկումն էր Էլէնի մէջ, իր խօսքը վերջացնելէ յետոյ: Կատաղութիւնը, այս մոլեգին բանախօսութեամբ յաղեցած, իսկոյն տեղի տուաւ յուսահատութեան: Յանկարծ Արմանի նայեցաւ այնպիսի աչքերով՝ ուր զայրոյթի չողը կը խաղդուէր արցունքներուն մէջ, ու ճիչ մը արձակելով տախտակամածին վրայ կ'ընկնայ: Հոն երկայնքին փռուած, սկսաւ հեծկլտալ: Ցամք ու չորատեւ հեծկլտուք մըն էր, միօրինակ եւ խուլ գոչը կենդանի մը՝ որ հոգեւարքի հոնդիւններ կ'արձակէ: Այդ հեծիւնը կը բարձրանար դէպի Արման, ու այդ վսեմ հեծիւնը մանկամարդ կնոջ մէջ կը հաւաքէր արձագանգը բոլոր այն հեծիւններուն՝ զորս խեղդած էր մինչեւ այն ատեն, արձագանգը բոլոր այն հառաչներուն՝ որոնք կանգ առած էին իր սրտին եզերքը: Այնքան օրերու հոգեվարք մըն էր որ վերջին կոչի մը մէջ կ'արտարերուէր: Եթէ երբեք Արման ցաւագին մարդասիրութեան անդիմադրելի զգայութիւն մը ունեցած էր Ալիբէյի տառապանքին համդէպ գտնուած ատեն, այդ զգայութիւնը իր վրայ կ'ընկճէր, հիմա աւելի ուժգնապէս, այդ կնոջ տառապանքին համդէպ, որ տարածուած էր տախտակամածին վրայ: Այն զաղափարն ուն եւ զօրաւոր կապը՝ որ զինքը միացուցած էր այդ յաղթուած էակին հետ, միասին զդացուած հեչտանքին այդ անպարտելի կապը նորէն զինքը կը զոդէր մանկամարդ կնոջ հետ, յեղակարծօրէն:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (60)

ՌՕԶ ՊՈՒՐԹԻԼ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Թ

Ի ԽՈՐՈՅ ԿԱՐԴԱՑԻ

—«Է՛ ուրեմն,» գոչեց Էլէն եղական կորովով մը. «եթէ հիմա ձեզի ըսեն այդ բանը, կրնա՞ք անոր հաւատալ եւ պատասխանել թէ հաւատի աղբիւրէ մը իմացած էք...» Մանկամարդ կինը զայն դիտելով յաղթական ու յուսահատական կերպարանքով մը, յարեց. «Պ. տը Վարատի սիրուհին եմ, կը լսէ՞ք...» ու կրկնեց. «Պ. տը Վարատի սիրուհին եմ...»

Արման կը լսէր այդ պարբերութիւնը ու անոր կրկնումը, որով ինքզինքը կ'անպատուէր Էլէն. աւելի դժնդակ քան ցաւագին տպաւորութիւն մը ունեցաւ Արման: Բոլորովին անիմաստ ու ողբալի թուեցաւ իրեն՝ Էլէնի ըրած սա պատմութիւնը թէ իր սիրային յարաբերութիւնները վերսկսած էր առաջին սիրահարին հետ, — առամի եւ յուզման վատառողջ ախորժէ մը թելադրուած: Մնաց որ, իր առաջին կասկածներուն ատեն՝ բացարձակ, անվիճելի ապահովութիւն մը ունեցած չէր Էլէնի ու Վարատի մեղապարտ յարաբերութեանց մասին. բայց հիմա Էլէն այնքան բրտորէն կը մատնէր ինքզինքը որ Արման դձուձ նախանձոտութիւն մը ունեցաւ. ակամայ տարդութեամբ մը պատասխանեց.

—«Կատարելապէս ազատ էք. ատիկա ի՞նչ վնաս կ'ուզէք որ ունենայ ինծի համար...». քիչ յետոյ յարեց յանդգնութեամբ. «եթէ երբեք ձեզի օգտակար կարենամ ըլլալ...»

—«Սրամտութիւն չուզեր,» յարեց Էլէն ա՛լ աւելի բուռն չեչտով. «պարտիք մտիկ ընել ինծի. գոնէ պէտք է լսէք իր կորստեան պատճառ եղող կնոջ մը բացատրութիւնները... որովհետեւ դուք եղաք, զիս կորստեան մատնողը... Այո՛, դուք, եւ հիմա կ'ուզեմ որ գիտնաք զայն: Ահ, այնպէս կը հաւատայիք թէ կը ստէի ու ձեզի հաճոյ ըլլալու համար կը պնդաբարդուէի. այն ատեն յայտարարեցի ձեզի թէ սիրահար մը չէի ունեցած ձենէ առաջ. հիմա չպիտի հաւատա՞ք երբ ըսեմ թէ Պ. Վարատի սիրուհին եմ այսօր, բայց անցեալին մէջ չեմ եղած... Հանդիսեցայ անոր եւ անձնատուր եղայ... Մի հարցնէք ինչո՞ւ համար. եղած լմնցած է... կը տեսնէք որ դեր մը խաղալու ջանդիր չեմ, երկիւղ չունիմ ձեր արհամարհանքէն եւ ոչ ալ ձեզի հետ մեր յարաբերութիւնները վերահաստատելու համար եկած եմ հոս... բայց իրաւ է որ ամէն ինչ նուաստացուցած ու արատաւորած եմ իմ մէջս,—ձեզի անձնատուր եղած ատենս՝ այնքան անբիծ էի: Բան մը չունէի իմ խղճիս վրայ... Մի միայն ձեզի համար պահած էի իմ անձս, իբր թէ գիտնայի օրին մէկը տտիկա ձեզի պատմելս... Ահ, իմ ուզածս այն է որ գիտնաք այդ բանը... ինծի պէս ինքզինքը ամրաստանող կին մը ոչինչ ունի խնայելիք, այնպէս չէ՞: Ինչո՞ւ համար պիտի ստեմ հիմա: Ըսէ՛ք, ինչո՞ւ համար... պէտք է որ հաւատաք իմ խօսքիս եւ մտովի ըսէք.—իր առաջին սէրն էի, ինծի հետ չպայքարեցաւ, որովհետեւ կը սիրէր զիս... սիրուած ըլլալու երազով կը սիրէր զիս, իր բոլոր սրտով ու էութեամբս, ոչ միայն ներկային՝ այլ եւ անցեալին մէջ. եւ ահա ի՞նչ վիճակի մատնեցի զիս սիրող կինը. արարածի մը որ ա՛լ եւս չի հաւատար բանի մը, ոչինչ կը յարգէ, որ նոր սիւրհար մը առած է քմահաճոյքի համար, եւ որ երկրորդ մը՝ երրորդ մը պիտի առնէ. վերջապէս կորսուած կին մը։— Այո՛, անդամ մըն ալ կը կրկնեմ թէ դուք եղաք իմ կորստեանս պատճառը, եւ կ'ուզեմ որ գիտնաք այդ բանը. իմ վրէժխնդրութիւնս սա պիտի ըլլայ որ ալ եւս չտարակուսիք այդ մասին... կորսուա՛ծ, կորսուա՛ծ, դուք եղաք իմ կորստեանս պատճառը, դո՛ւք, դուք, դուք...»

Էլէն այս ամէն խօսքերը ըրած էր չընչաչաղ ձայնով մը, հաղիւ Արմանին մօտենալով, դէմքը կատաղութեամբ կծկուած. իր ձայնի չեչտին, նայուածքներուն եւ իր ամբողջովին վրդովուած էութեան մէջէն կար ճշմարտութեան զգեստնիչ զօրութիւնը, որուն դէմ ի զուր կանգնիլ կը փորձէ տարակոյսը: Իր երբեմնի անբծութեան ամարկու եւ անպատուաբեր ապացոյցը, իր ներկայ անուանարկութեան լիրբ խոստովանութեան յենած, անժխտելի կը դառնար, չնորհիւ իր յափշտակուած վիճակին, որ չէր թոյլատրեր ոչինչ ծածկել իր մտածումներէն: Բայց ինչ որ աւելի վճռական դարձուց այս տրամախոհութիւնը այն մարդուն համար՝ որ ապրութեան ու սոսկումի խառնուրդով մտիկ կ'ընէր այս ողբերելի խոստովանութիւնը, յուզման յեղակարծ պոռթկումն էր Էլէնի մէջ, իր խօսքը վերջացնելէ յետոյ: Կատաղութիւնը, այս մոլեգին բանախօսութեամբ յագեցած, իսկոյն տեղի տուաւ յուսահատութեան: Յանկարծ Արմանի նայեցաւ այնպիսի աչքերով՝ ուր զայրոյթի չողը կը խաղդուէր արցունքներուն մէջ, ու ճիչ մը արձակելով տախտակամածին վրայ կ'ընկնայ: Հոն երկայնքին փռուած, սկսաւ հեծկլտալ: Ցամք ու չորատեւ հեծկլտուք մըն էր, միօրինակ եւ խուլ գոչը կենդանի մը՝ որ հոգեւարքի հոնդիւններ կ'արձակէ: Այդ հեծիւնը կը բարձրանար դէպի Արման, ու այդ վսեմ հեծիւնը մանկամարդ կնոջ մէջ կը հաւաքէր արձագանգը բոլոր այն հեծիւններուն՝ զորս խեղդած էր մինչեւ այն ատեն, արձագանգը բոլոր այն հառաչներուն՝ որոնք կանգ առած էին իր սրտին եզերքը: Այնքան օրերու հոգեվարք մըն էր որ վերջին կոչի մը մէջ կ'արտարերուէր: Եթէ երբեք Արման ցաւագին մարդասիրութեան անդիմադրելի զգայութիւն մը ունեցած էր Ալիբէյի տառապանքին համդէպ գտնուած ատեն, այդ զգայութիւնը իր վրայ կ'ընկճէր, հիմա աւելի ուժգնապէս, այդ կնոջ տառապանքին համդէպ, որ տարածուած էր տախտակամածին վրայ: Այն զաղափարն ուն եւ զօրաւոր կապը՝ որ զինքը միացուցած էր այդ յաղթուած էակին հետ, միասին զդացուած հեչտանքին այդ անպարտելի կապը նորէն զինքը կը զոդէր մանկամարդ կնոջ հետ, յեղակարծօրէն:

(Շարունակելի)

իր տեղն է ու պարտքը լաւ պիտի կատարէ։ Կը մոռնայ դուռին ու «յանուն օրէնքին, բացէ՛ք» կը հրամայէ։ Ոչ ոք ձայն կուտայ ներսէն։ «բացէ՛ք» կը կրկնէ ու բացող չըլլար։ Ներսը իրարանցում մը, փախուստ մը կը փրթի։ Դուռին տեղ պատուհան մը կը բացուի ու չուանի սէս բան մը վար սահելու կ'ըլլայ. վարէն մութին մէջէն ուրուական մը հրացանի նման բան մը կ'ուղղէ դէպի պատուհանը ու «թէ որ չարժիս, կը սպաննեմ» կը կանչէ։ Պատուհանը վայրկենապէս կը գոցուի, մարդը հրացանը վար կ'առնէ ու իր անշարժ սիւնի դիրքը կը ստանայ վերբտին. պարտքը կատարած էր։ Ներսէն երրորդ անգամ ըլլալով «յանուն օրէնքին, բացէ՛ք դուռը» կը կրկնէ մարդը ու այս անգամ դուռը կը բացուի եւ յանուն օրէնքին կը ձերբակալէ երեք կին ու երեք այր մարդ։ Ձերբակալողը սպանիական ոստիկանապետ Քառոն է, ու ձերբակալուողները տիկին Իւմպէր եւ ընկերուհիներն։

Ու ոստիկանապետը սա տեսարանին ներկայ կ'ըլլայ։ Տիկին Իւմպէր հեծկլտալով իր ամուսնին վիզը կը փաթթուի, կը համբուրէ ու «վատութեան մը զոհ կ'երթանք, անմեղ ենք, անմեղ» կը գոչէ։ Ծրէտէրիք Իւմպէր գլուխը կախ՝ անկիւն մը կը քաշուի ու կը կծկուի։ Իր աղջիկը՝ Եւա ջղաձգութիւն մը կ'ունենայ ու Մառիա՝ Քրաուֆորտներու յատուկեանական խօսեցեալը՝ անկողնի մը վրայ կը մարի, կ'ինկայ։ Տիկին Իւմպէրի եղբայրներէն Էմիլ Տորինեաք մինչ կը պապանձի կը մնայ, անդին Ռոմէն բոլորովին պաղարիւն՝ առանց զուարթութիւնը կորսնցնելու՝ դիրենք ձերբակալողներուն հետ բաժակ կը պարպէ։ Ինչ կ'ըսէք այս տեսարանին։

Պահ մը ետքը երբ իրենց չփոթութիւնը կը փարատի, ամէնքը միասին ոստիկաններու հսկողութեան տակ բանտ կ'առաջնորդուին։ Փոքրիկ միջադէպ մըն ալ հոս, որ իր կարեւորութիւնը ունի։ Տիկին Իւմպէր մինչեւ վերջը կը ջանայ նոյն խարդախը մնալ, ինչ որ իր համբաւին արատ մը չբերէլէ զատ, ալ աւելի կը բարձրացնէ զայն։ Վերջի պահուն երբ դուռէն դուրս կ'ելլէ, հարիւր հազար ֆր. աւելի արտոնութեամբ արժէթուղթեր դրացի կնոջ մը ծոցը կը սահեցնէ, բայց եկուր տես որ՝այն կինը մեւնոյն դպրոցին չի պատկաներ եղեր, ու անմիջապէս կը տանի ֆրանսական հիւպատոսարանին կը յանձնէ դուռմարը։

* * *

Ֆրանսական կառավարութեան համար մեծ անակնկալ մը եղաւ տիկին Իւմպէրի յանկարծական ձերբակալումը. իսկ Պ. Վալլէի համար ակէ աւելի մեծ կաղանդէք մը չէր կրնար ըլլալ. ու կ'երեւակայեմ որ եթէ օրին մէկը երեսփոխանութենէն մէկը յանդգնի հարցապնդել այս մասին, որպիսի հպարտութեամբ մը «Դաւճէք եւ տեսէք» պիտի պոռայ երեսն ի վեր։ Այս պահուս ամէնէն երջանիկ անձը կը դգայ ինքզինքը։ Բայց չմոռնանք որ եօթը ամիսէ ի վեր տիկին Իւմպէր իրենց ներովը մէկտեղ իր քթին տակն էր, ու մինչեւ իր արարեակները հսկայաքայլ մէկ բեւեռէն միւս բեւեռը, ու Ամերիկայէն Զիւաստան, Զիւաստանէն Ամերիկա կը վազէին, Պ. Վալլէ իր քթին տակը նայիլ մոռցեր էր։

Կրկնապատիկ աւելի մեծ եղաւ կարծեմ անակնկալը, երբ իմացուեցաւ թէ վեցը մէկէն թակարդը ինկած են։ Ու այս բանը առջի պահուն շատեր տիկին Իւմպէրի հեռատեսութեան ու ճարտարամտութեան վայել չդտան ու չներեցին իր այս սխալը։ Արդարեւ պէտք չէր որ իր ընտանիքի անդամները ցրուեր հոս ու հոն, փոխանակ ամէնքը մէկ ժողվելու, որով ոստիկանութեան ուշը աւելի դիւրաւ իրենց վրայ հրաւիրած եղաւ։ Տիկին Իւմպէր արդէն ասոր պատասխանեց, յայտնելով թէ խնայողութիւն ընելու համար ասանկ վարուած էր։ Բայց անոնք որ նախանձախնդիր են Տիկին Իւմպէրի համբաւին ու կ'ուզեն մինչեւ բարձր պահել անոր արժանիքը՝ թաքուն խելացի նպատակ մը կը գտնեն անոր վարմունքին մէջ։ Տիկին Իւմպէր որոշած էր մինչեւ վերջը գլխաւոր դերակատարը ըլլալ իր ստեղծած բեմին վրայ. ոչ ոք իր հրամանէն դուրս ելլելու էր ու ինքը ամէնուն վրայ հսկելու էր։ Եթէ ամէն մէկը մէկ կողմ երթար ու օրին մէկը անոնցմէ մէկը անխոհեմութեամբ ձերբակալուէր, պէտք էր որ ամենքն ալ իր հսկողութեան տակ գտնուէին, որով աւելի հանգիստ կ'ըլլար։ Բայց բաղդը կամ ճակատագիրը, ո՛րը որ կ'ուզէք, անոնց հակառակ էր արդէն կարծես. եւ եթէ այս կերպով չըլլար, ինչպէս քիչ մը վարը պիտի պատմեմ, ուրիշ կերպով պիտի յայտնուէր տիկին Իւմպէրի ո՛ւր ըլլալը. դժբախտ կին։

* * *

Իմացաք անշուշտ թէ ամբողջ փառքը Քառօ ոստիկանապետին ու իր ընկերներուն չի պատկաներ, չնայելով որ Այֆոնս Գ. անձամբ իսկ իր շնորհաւորութիւնները ղրկած ըլլայ։ Արդարեւ անոնք դատած չեն Տիկին Իւմպէրի պահուած տեղը։ Օրին մէկը անանուն նամակ մը կը հասնի ֆրանսական դեսպանատունը՝ որուն մէջ կ'ըսուէր թէ Մառրիտի Ֆէրրազ փողոցի թիւ 33 տան մէջ Իւմպէրներու նմանող անձնաւորութիւներ կը գտնուին։

Դեսպանատունը սպանիական կառավարութեան կը հաղորդէ նամակը ու հսկել կուտայ տունը։ Քառօ ոստիկանապետը կը տեսնէ օրին մէկը Ռամէն Տորինեաքը, որ հոն կը մտնէ. թէպէտեւ ահագին մօրուք մը ձգած էր ու սպանիական տարազի տակ բոլորովին կերպարանափոխուած, բայց եւ այնպէս դրժբաղդաբար իր դէմքին վրայ գտնուած չատ ցցուն մաս մը մասնած է դինքը։

Հիմա խնդիր է թէ ո՞վ պիտի տանայ 25,000 ֆրանքի կապանչէքը. նամակը գրող անծանօթ անձը անչուշտ։ Բայց ո՞վ է գրողը. ի՞նչպէս հաստատել դանի։ Մանաւանդ որ նամակագիրը չատ մաքուր դիր մը գրած չըլլալուն համար՝ չուղեր արձակ համարձակ մէջտեղ ելլել։ Շատ կարելի է որ Քառօ ոստիկանապետը ու իր ընկերները գրպանին վերջ ի վերջոյ կլորիկ գումարը։

* * *

Տիկին Իւմպէր ձերբակալուած վայրկեանէն ի վեր չի դադրիր իր անմեղութիւնը բարձրաձայն հրապարակել։ Հաւատացէք որ չէի սպասեր դինքը այս կէս լալկան դիրքին մէջ տեսնել։ Կը կարծէի թէ քաջութեամբ, յատուկ հպարտութեամբ մը պիտի ըսէր. «Այո՛, ըրի, խաբեցի անոնք որ կը կարծէին թէ դիս պիտի խաբեն, իրենց միլիոնները պիտի կրկնապատկեն, եռապատկեն, բարձր բարձր անլուր տոկոսներով փոխատուութիւն ընելով։ Դուռէ անգամ մը չյաջողեցան կեղեքել անոնք իրենց ճանկը իյնողները։ Անոնք արժանի էին խաբուելու, ու ես խաբեցի. հիմա արժանի եմ պատժուելու, պատժեցէք ու քաջութեամբ կը կրեմ պատիժս։» Ասոր փոխարէն՝ առաջին վայրկեանէն իսկ տարօրինակ ու խորհրդաւոր լեզու մը գործածեց. «Անմեղ ենք... մենք զոհեր ենք... դարուս ամենամեծ խարդախները կոչեցին մեզ, բայց մենք ամենամեծ խաբուողները ու զոհերն ենք... պիտի տեսնեն անոնք... մեր թշնամիները պիտի ամչնան, երբ ամբողջ ճշմարտութիւնը մէջտեղ հանենք..» ու ասանկ կարգ մը խօսքեր, որոնք լրագրողներու ծիծաղը միայն կը շարժեն։ Որո՞նք են անոնք, իրա՛ւ Տիկին Իւմպէր նոր բաներ պիտի յայտնէ՞, նոր մեղադրեցնե՞ր, նոր բարձրատիճան անձնաւորութիւններ պիտի յաջողի՞ իր հետ դատարանին առջեւ հանել, ինչպէս մեղի յուսալ կուտայ։ Տեսնենք. բայց հաւանական չերեւիր։

* * *

Քիչ մը վերը կ'ըսէի թէ ինչպէս ալ ըլլար, պիտի իմացուէր Տիկին Իւմպէրի Մառրիտ գտնուիլը. ահա թէ ինչպէս. ասալ վէպին մէկ ուրիշ էջը կը կազմէ։

Ռոմէն Տորինեաք անուանացած չէր թէեւ, բայց եւ այնպէս Ֆրանսայի ապագայ զինուորներ տալու իր պարտաւորութիւնը զանց չէր ըներ։ Մէկի տեղ երեք կին ունէր, աւելի ճիշդ երեք սիրուհի։ Անոնցմէ մէկը, զոր ինքը փաղաքշաբար «Պլօնտինէթ» կը կոչէր, Ռոմէնի փախուստէն ետքը թէեւ չարունակեց սրտով հաւատարիմ մնալ, բայց մոռցաւ նոյն բանը ընել մարմնով ալ։ Ու օր մը՝ մինչ իր սիրելի Ռոմէնին փոխանորդութիւնը ատամնարոյժ բարեկամի մը յանձնած եւ հիւրասիրած էր դինքը, քունին մէջ խօսիլ կը սկսի. «Պիտի գամ, այո՛, քանի մը օրէն պիտի գովդ ըլլամ, Արժանթին պիտի գամ ու գտնեմ զքեզ...» Ատամնաբոյժ բարեկամը կը լսէ ասոնք. ու անկէ ի վեր կառավարութիւնը մասնաւոր հոգածութեամբ մը կը հսկէ դինքը։

Տիկին Տալաղա — այս անունով ճանչցուած էր «Պլօնտինէթ»—վերջերս կը մեկնի Բարիզէն, բայց Արժանթինի ճամբան բռնելէ առաջ՝ մէկ երկու ատանայութիւններ ի գործ կը դնէ, ոստիկանութիւնը խաբելու համար։ Ինքը առանձին կը մեկնի. իր ապրանքները ուրիշ կայարանէ մը կը ղրկէ Պէլֆիքա, փոխանակ ուղղակի Արժանթին ղրկելու։ Հոն հասնելուն՝ մէկ երկու անգամ Լոնտոն կ'երթայ ու կուգայ եւ ի վերջոյ Անվերսէն նաւ կը նստի դէպի Արժանթին։ Ֆրանսական ոստիկանութիւնը քայլ առ քայլ հետեւած էր իրեն. անմիջապէս երկու ծպտեալ ոստիկաններ դէպի Լիզպոն կը փութան, ուր Տիկին Տալաղա ատնող նաւը պիտի հանդիպէր։ Ոստիկանները անկէ կ'ընկերանան անոր։ Մինչ, նաւը Ատլանտեանը կը կտրէր կ'անցնէր, «Պլօնտինէթ» օր առաջ Ռոմէնին դիրքը ձգելու համար, առդին ֆրանս. կառավարութիւնը ամէն պէտք եղած գործողութիւնները կը կատարէր Արժանթինի հետ, որպէս զի ի հարկին Տիկին Տալաղա կարելի ըլլայ ձերբակալել։ Երբ նաւը խարխսկ կը նետէ Պուէնոս-Այրէսի առջեւ, «Պլօնտինէթ» հապճեպով կը վազէ նամակատուն, իրեն ուղղուած նամակները առնելու. եւ ճիշդ այն միջոցին անծանօթ ձեռք մը կը լսէ թեւէն. ձերբակալուած էր ու նամակները կը ստիպուի յանձնել ոստիկաններուն։ Ռոմէն Տորինեաք կը դրէր իրեն Մառրիէն, որպէս զի չուտով տուն մը վարձէ հոն, որովհետեւ քիչ ատենէն ամէնքը միասին Արժանթին պիտի փոխադրուէին։ Ահա թէ ինչպէս «Պլօնտինէթ» քիչ մնաց պատճառ պիտի ըլլար իր սիրելի Ռոմէնին կորսուելուն, եթէ ճիշդ նոյն պահուն արդէն կորսուած չըլլար։

* * *

Այս առաւօտէն ի վեր Տիկին Իւմպէր իր ներկայութեամբը կը պատուէ մեզ։ Կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած էր զանոնք կարելի եղածին չափ հասարակութեան հետաքրքրութենէն հեռու պահելու համար։ Անանկ ալ եղաւ. հազիւ հարիւրի չափ մարդկ, մեծ մասամբ լրագրի լրաբերներ, հաւաքուած էին Բարիզի ամենէն փոքր կայարաններէն մէկուն մէջ, երբ առաւօտեան ժամը եօթուկէսին Տիկին Իւմպէր իրենցներով ոտք կը դներ Բարիզի հողին վրայ։ Ու այս պահուս կը հանգստանան բանտին մէջ, սպասելով այն մեծ օրուան՝ երբ Տիկին Իւմպէր իր անմեղութիւնը պայծառ կերպով պիտի հրապարակի ի լուր ափսարհի։

Մենք ալ անմամբեր կը սպասենք այն օրուան։

Ե. ԱՐՇԱՌՈՒՆԻ

Արտաքին Լուրեր

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Թագադրութեան հանդէսներ. — Մեծամեծ պատրաստութիւններ. — Փոխարքային հանդիսաւոր մուտքը. — Փիղերու մեծ բախտը։

Լոնտոն, 30 դեկտ. — Առջի օրը Հնդկաստանի մէջ, առաջին մեծ օրն էր Տէլհիի հանդէսներուն՝ որոնք տեղի կ'ունենան Իսուարտ Է.ի գահակալութեան առթիւ՝ իբրեւ կայսր Հնդկաստանի, եւ որոնք չքեղութեան ու փառաւորութեան կողմէ չատ աւելի պիտի ըլլան 1877ին կատարուածէն, երբ Լորտ Լիթըն, այն ատենի փոխարքան, հանդիսաւորապէս հռչակեց Վիքթորիա թագուհին գահակալութիւնը իբրեւ Կայսրուհի Հնդկաստանի։ Առջի օրուան հանդէսները որոնք Քոնոթի դուքսին ու դքսուհիին, Լորտ Բըրզընի եւ Լորտ Քիչէրի Տէլհի մուտքովը սկսան՝ փիղերու վրայ նստած, ուր օր պիտի տեւեն։ Փոխարքայ Լորտ Քըրզընի կողմէ չորս մեծ հացկերոյթներ պիտի տրուին՝ իւրաքանչիւրը հարիւր յիսուն հոգինոց։ Հնդկաստանի վեց հարիւր յիսուն մահարաջները, ակնաստիղ համազգեստներով, փայլուն անցք մը պիտի կատարեն Քոնոթի դուքսին առջեւէն՝ իրենց բոլոր հետեւորդներով։ Մեծ զօրահանդէս մըն ալ տեղի պիտի ունենայ։ Լորտ Բըրզընն ալ խիստ չքեղ ընդունելութիւն մը պիտի կատարէ իր ընակարանին մէջ։ Սաոր համար փոխարքան տասնբիւրեակ հազար ռուպի պիտի ծախսէ իր անձնական քսակէն։ Հնդկաստանի բոլոր բանտարկեալները ազատ պիտի արձակուին։ Անգլիայէն հարիւր հազարէ աւելի ուղեւորներ Հնդկաստան ցաքին՝ հանդէսին ներկայ գտնուելու։ Հեռագրական հինգ հազար քիլոմէթր թելեր հաստատուեցան փնտռուելիք հանդէսներուն համար հեռագրով տեղեկութիւն հաղորդելու լրագիրներուն։ Լորտ Բըրզընն նաեւ սինէմատոկրաֆ մը բերել տուած է՝ հանդէսներուն պատկերները հանելու եւ յետոյ ամբողջ Անգլիոյ մէջ ցոյց տալու համար։

—Երեկ առտու մասնաւոր կառախումբեր Տէլհի տարին Լորտ ու Լէտի Բըրզընը եւ Քոնոթի դուքսը ու դքսուհին, որոնք ընդունուեցան ընկի իշխաններու կողմէ։ Դաշտին մէջ անհուն դիմ մը կար մեծ փիղերու։ Երբ Քոնոթի դուքսը ու դըքսուհին երեւցան, փղապանները իրենց գաւազաններով նշան մը ըրին եւ յանկարծ փիղերու ապտ պատը երեցաց ու բոլոր փիղերը ծնրադրեցին։ Լորտ ու Լէտի Բըրզընն նստեցան ոսկեզօծ փիղի մը վրայ՝ որ Հնդկաստանի մէջ ամէնէն նշանաւորն է եւ կը վարաբերի Պէնարէսի Ռաճային։ Անունն է Լուբման Բրոզատ։ Քոնոթի դուքսը ու դքսուհին բազմեցան Լուբման Բրոզատի միակ մրցակցին վրայ, որուն անունն է Միլա Գուքա եւ որ Ճայբուրի Ռաճային կը վերաբերի։ Յետոյ Հնդկաստանի իշխանները, ամէնքն ալ փիղ հեծած, երկու կարգի վրայ կեցան։ Երբ դուքսը, դքսուհին եւ Լորտ ու Լէտի Բըրզընն սկսան յառաջանալ, փղապանները նորէն նշան մը ըրին, բոլոր փիղերը բարեւեցին՝ իրենց պատիւները օդին մէջ բարձրացնելով։ Յետոյ ճամբայ ելան փիղերու այդ հսկայ ու անօրինակ թափօրը։ Ամենք զոյգ զոյգ կ'երթային, հանդիսական դանդաղութեամբ մը՝ կրելով տեղացի իշխանները։ Փիղերը մինչեւ ոտքերնին ծածկուած էին թանկագին կերպասներով՝ մեծարժէք ադամանդներով եւ ոսկեթել բանուածքներով զարդարուն։ Փիղերու ժանիքները ոսկեզօծուած էին եւ ոսկիէ չրջանակներով զարդարուած։ Իւրաքանչիւր փիղի ճակատին վրայ կար արծաթէ տախտակ մը՝ գեղակերտ քանդակներով։ Ականջներէն վար կախուած էին թանկագին մետաղէ չղթաներ եւ արժէքաւոր քարեր։ Նաեւ վզերնուն խոշոր զանգակներ կախուած էին։ Կռնակնին դրուած էր ոսկիէ ու արծաթէ նստարան մը, ուր բազմած էր Ռաճան՝ ադամանդներու մէջ ողողուած։ Փիղերուն չորս կողմերէն կ'երթային տասնեն աւելի հեծեւորդներ՝ երեքցնելով իրենց ձեռքը գտնուած սիրամարգի փետուրէ հովհարները։

—Հանդէսները պիտի տեւեն մինչեւ յունուար 10 եւ փոխարքան նոյն օրը հանդիսաւորապէս պիտի մեկնի։ Յունուար 9ին պիտի կատարուի մեծ իշխաններուն հանդիսաւոր ընդունելութիւնը։

ՄԱՐՈՔԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Աննպաստ վիճակ. — Օտարականները. — Սպանիա. — Վերջին լուրեր։

Բարիզ, 30 դեկտ.—Կացութիւնը միշտ ծանր է Մարոքի մէջ։ Կ'ըսուի թէ վեհապետը ցեխ կը գտնուի՝ բոլոր թիզանոթներով ցեւ ռազմամթերքներով։ Թշնամին կրնայ մէկ ժամէն միւսը յարձակիլ այդ քաղաքին վրայ։

—Թանճերէն կը հեռագրեն թէ անգլիական միսիոնարութեանց կիները ցեխէն ու թէքեուանէն ճամբայ ելած են դէպի Թանճեր։ Ատանց թիւն է ինը։ Մարոքի ներսերը մնացող անգլիական միակ միսիոնարն է Պ. Սիմբսը, որ ցեխ դացած է ու անոր մասին լուր չկայ։ Մարոքի մէջ ամերիկացի միսիոնարներ ալ կան, որոնց մէկ քանին ցեխ եւ մէքքունէզ կը գտնուին, սակայն յայտնի չէ թէ ինչ որոշում տուած են։ Սըր Հարրի Մաք Լէին, որ Մարոքի մէջ պաշտօնեայ է, վերջերս Անգլիայէն Թանճեր դառնալով դէպի ի ներսերը գնաց։

Մարոքս. — Սպանիոյ լրագիրները արտաքոյ կարգի կարեւորութիւն մը կ'ընծայեն Ալֆոնս թագաւորին տեսակցութեանց՝ պատերազմական ու ծովային նախարարներուն հետ։ Այդ խորհրդակցութեան միջոցին նկատողութեան առնուեր են Մարոքի դէպքերուն առաջ բերելիք պատասխանատուութիւնները եւ Սպանիոյ հետեւելիք ընթացքը։

—Ինճանքէ-Իզապէլ սպանիական յաձուորակէն դատ՝ որ դէպի Մարոքը գացած է, ուրիշ մարտանաւեր ալ Մալակայի ու Ալկէզիրասի առջեւ պատրաստ պիտի գտնուին՝ պէտք եղած ատեն Սէուտա եւ Մէլիլա ուղեւորելու համար։ Թանճէրի մէջ եթէ անկարգութիւններ ծագին, այդ նաւերը սպանիական զինուորներ պիտի փոխադրեն։ Երեք կամ չորս հազար հեծեւակները եւ հեծելազօրքի երկու գունդեր պիտի կրնան փութով Սէուտա ու Մէլիլա երթալ՝ հոն գտնուող սպանիական զինուորներուն թիւը աւելցնելու։ Թէպէտ չոգենաւ մը պատրաստ պիտի ըլլայ՝ փոխադրութիւնները կատարելու։

—Նախարարապետ Պ. Սիլվէլա կը յայտարարէ թէ Թանճէրի սպանիական դեսպանը հեռագրեր է որ Թանճէրի մէջ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցեր է. այս վերջինը չէ ծածկեր իր յոռետես տպաւորութիւնները, բայց յարեր է թէ կացութիւնը յուսահատական չէ, վասն զի Մարոքի զինուորներուն վերջին պարտութիւնը կանոնաւոր ճակատամարտի մը արդիւնքը չէ. այլ յանկարծական յարձակումէ մը առաջ եկած է։ Պ. Սիլվէլա կ'ըսէ նաեւ թէ Ինճանքէ-Իզապէլ յաձաւորակը Թանճէր ղըրկուած է՝ սպանիական հպատակները պաշտպանելու։ Սպանիոյ նախարարապետը կը կարծէ որ մինչ տարութիւններն ալ մարտանաւեր պիտի ղրկեն։

Լոնտոն.— Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ Թանճէրի Եւրոպացիներուն մէջ սա կարծիքը կը տիրէ որ Ֆրանսա մինչեւ մէկ ատիճան ոյժ կու տայ եւ կամ կը քաջալերէ Մարոքի զինուորներուն վրայ յարձակող թշնամին։

Մարոքս.—Սպանիոյ կառավարութիւնը մինչեւ հիմա Մարոքի մէջ ունեցած իր սեպհականութիւններուն կը յատկացնէ զինուորա՛ծն պարտաստութիւնները, բայց կ'ուզէ որ 1880ի պայմանագրութիւնը ընտորգրող տէրութիւնները հաւաքաբար գործեն՝ պաշտպանելու Եւրոպացիներու եւ հիւպատոսներու պաշտպանութիւնը վաչեղներուն կեանքերը եւ ինչքերը։ Նաեւ ոյժ տալու Մարոքի վեհապետին իշխանութեանը՝ անկարգութիւնները զըսպելու մասին։ Մարոքի բարձրագոյն չըրջանակներուն մէջ հակում մը կայ համաբաշխաբար գործելու՝ միջամտելու տարաձիգ տէրութեանց հետ եւ կամ աղդեցութիւն մը բանեցնել՝ Մարոքի մէջ իրաց կացութիւնը պահպանելու համար։ Մէկ քանի դեսպաններ, երկէ, տեսակցեցան Սպանիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ որ անոնց պէս ապահովիչ լուրեր ստացած էր Թանճերէն՝ Մարոքի արտաքին գործոց նախարարին կողմէ տրուած։

—Արձակուրդ ստացած սպաները իրենց պաշտօնին զլուխը կանչուեցան. բայց կաւեստները տակաւին հրաւէր չըստացան։ Սպանիոյ նախարարութեան պատրաստութիւններուն միակ նպատակն է Ինճանքէ-Իզապէլ յաձաւորակին Թանճէր ղրկուելը եւ տասերկու մարտանաւերու մեկնելու պատրաստ վիճակի մէջ դրուիլը, որոնցմէ երեք յաձաւորակներ միայն կրնան պատրաստ ըլլալ յունուար 15էն առաջ։

—Մարոքի եւ Պարսկաստանի սակարանները չատ ազդուած են Մարոքի լուրերէն եւ ծախքերու կանխատեսութիւններ։ Բոլոր արժէթուղթերու գիները ինկած են։ Դրամի տարբերութեան սակը մէկ միութիւն բարձրացաւ։

—Մարոքի դէպքերուն համար մինչեւ հիմա չի յուսացուիր որ միջազգային կընճռոտութիւններ առաջ բերեն։ Սովորաբար ձիպրալթար գացող նաւերը պրատսոլոր սպառազինում մը պիտի չկրեն։ Օրան գտնուող ֆրանսական յաձաւորակը մինչեւ նոր սնօրինութիւն հոն պիտի մնայ։

—Սպանիա ապահովութիւն ստացաւ թէ Անգլիա ու Ֆրանսա չեն ուզեր հապճեպով գործել եւ որոշած են Մարոքի մէջ իրաց կացութիւնը պահպանել, նոյն իսկ եթէ Մարոքի զինուորներուն վրայ յարձակողները վերջնական յաղթանակ մը ձեռք բերեն։

Մալթա. — Անգլիական հինգ զրահաւորներ եւ երեք յաձաւորակներ դէպ ի արեւմուտք ճամբայ ելան։ Կը կարծուի թէ Մարոք կ'երթան։

Մարոքս. — Թշնամիներուն կողմէ Մարոքի զինուորներուն վրայ կատարուած յարձակումը գիշեր առեն տեղի ունեցեր է։ Մարոքի զինուորներէն երկու հազար հոգի մեռած են։

—Թանճերի մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։ Որ եւ է անկարգութիւնէ չի վախցուիր։

—Պ. Բանալէհաս Թանճէր գնաց, տեղւոյն վրայ քննելու ներկայ կացութեան առաջ բերած խնդիրը։

ԼՈՒՐԴ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ ԵՒ ԼԻՈՒԲՈՂՏ ԱՐՇԻԴՈՒԻՍԸ

Իշխանուհիին զգուշութիւններ. — Գոնարեղեցիներ. — Արշիդուքսին հրաժարումը. — Անցեալը. — Վիեննական թերթի մը հրատարակութիւնը. — Օլեկնոռեցի հիւրականութիւնը։

Փրնիվ, 30 դեկտ. — Լուիզ իշխանուհին թէեւ բնաւ երկիւղ չունի որ Զուլցերիոյ կառավարութեան կողմէ հրաւէր ստանայ հեռանալու, սակայն կարկի կը նկատէ որ փորձ մը ըլլայ իր կամքին հակառակ զինքը Տրէզդա վերադարձնել։ Նաեւ մտահոգութիւն կը պատճառէ իր վրայ կատարուած հսկողութիւնը։ Բանի անգամներ յայտարարեց թէ աւելի լաւ կը համարի մեռնիլ քան թէ վերադառնալ։ Կ'ըսուի թէ միշտ ռէվոլվէր մը ու դաշոյն մը կը պահէ վրան։

Պրիւսէլ— Պ. Անտրէ Ժիրոն, Զուլցերիոյ նամակատան միջոցաւ, ստացաւ իշխանուհիին գոհարեղէնները զորս իր եղբօրը՝ Պրիւսէլ ղրկած էր պահելու համար, բայց այս վերջինը չէր ընդունած։ Հոս նախ զրոյց կելաւ թէ Տրէզդայի մէջ մատրութիւն կայ այդ գոհարեղէնները դրաւելու եւ Պ. Անտրէ Ժիրոնը իբրեւ գող ամբաստանելով ձերբակալել ու արտաքսել տալ։ Իշխանուհիին միակ հարստութիւնը կը կազմեն այդ գոհարեղէնները։

Վիեննա.—Մերակոյտին գումարմանը չապասուեցաւ։ ծանուցանելու թէ ընդունուած է Լէոբոլտ արշիդուքսին հրաժարումը։ Կէս-պաշտօնական Վիեր Ապրնսբոսը այս իրիկուն հրատարակեց Ժան-Սալվատոր արշիդուքսին (Ժան Օրթ) գործին մէջ Մերակոյտին ներկայացուած պաշտօնական գիրը։ Նորը պիտի ըլլայ նաեւ Լէոբոլտ արշիդուքսին նկատմամբ, որ տակէ վերջը Լէոբոլտ Վալիկի անունը պիտի կրէ, զրկուելով իր դիրքէն եւ զինուորական աստիճաններէն։ Ալ եւս Աւստրիա վերադառնալու արգելքին համար ակնարկութիւն մը չկայ։ Թայմսի թղթակիցը դիտել կու տայ թէ Ժան Օրթի ժառանգութեան մասին Լէոբոլտ արշիդուքսին ըրած պահանջումները կանխաս են, վասնզի հաւանական չէ որ քանի մը տարի անցնելէ առաջ բացուի անոր կտակը, քանի որ անոր մահը վերջնականապէս հաստատուած չէ։

—Լէոբոլտ արշիդուքսին կրտսեր եղբայր Ֆէրտինանտ արշիդուքսը, այս իրիկուն, այցելութիւն տուած է Ֆրանց Եուսէֆի կայսեր. կը կարծուի թէ խնդրած է միջնորդի դեր կատարել իր եղբօրը համար։

—Վիեննայի լրագիրները կ'ըսեն թէ Լէոբոլտ արշիդուքսը, Օր. Ամամալիչէն առաջ ալ քանի մը հանմանան արարքներ ունեցեր է։ Պրունի մէջ հաստեւավաճառի մը աղջկանը հետ հաստատած յարաբերութիւնէն աղջիկ մը ունեցած է, որուն մայրը մեռած ըլլալով մեծ հայրը ու մեծ մայրը զայն կը մեծցնեն։ Նոյն քաղաքին մէջ, վեց տարի առաջ, Բէլիքան անուն դերասանուհիէ մը ալ աղջիկ մը ունեցած է, որուն համար ամսական 50 ֆիորին կը վճարէ՝ քսանը մէկ տարեկան եղած ատեն անոր վիճակը ապահովցնելու պայմանով։

—Վիեննական թերթ մը յաւելուածի մը մէջ խորհրդաւոր պատկեր մը հրատարակեց։ Պատկերին խորը կայ ցից մը, «Տրէզդա-Ժրնէվ» արձանագրութեամբ։ Վրան կնքած են երկու տատրակներ։ Պ. Անտրէ Ժիրոն եւ Լուիզ իշխանուհին հեծելանիւ հեծած են, անոր յատուկ հագուստներով։ Պ. Անտրէ Ժիրոն որ սեւ հագած էր, մէկ ձեռքով կը վարէ հեծելանիւը եւ միւսով բռնած է Օլէնսորգի քերականութիւնը։ Իշխանուհին դէպի Տրէզդա դարձած է ու թաշկինակ մը կը շարժէ իբրեւ հրաժեշտ։ Պատկերին տակ հետեւեալը գրուած է՝ իբրեւ քաղուած մը Օլէնսորգի քերականութենէն.—«Ձեր բարի ամուսնոյն մեծ դղեակը կը սիրէ՞ք։— Ո՛չ, իմ բարի տղոցս դեղեցիկ դասատուն կը սիրեմ։»

ՎԷՆԷՏՈՒԷԼԱ

Տեղութեանց ընթացքը.— Նոր պանանջումներ.— Քասրօ նախագահին որոնումը.— Գերմանիոյ մէջ։

Բարիզ, 30 դեկտ.— Անգլիա ու Գերմանիա ծանուցին Մ. Նանանդաց արտաքին գործոց պաշտօնարանին թէ ի՛նչ պայմաններով պիտի ընդունին իրաւարարութիւնը։ Գերմանիա իրաւարարութենէն առաջ՝ Վէնեցուէլայէն բարոյական գոհացում եւ 1,500,000 ֆր. կը պահանջէ. իսկ Անգլիա միայն 200,000 ֆր.։ Քասրօ նախագահը տակաւին պաշտօնապէս ծանուցած չըլլալով որ Լա Հէյի ատեանին իրաւարարութիւնը կ'ընդունի թէ ոչ, Ուաշինկթընի մէջ զարմացում կը պատճառէ այդ պարագան, բայց կը կարծուի թէ Քասթրօ նախագահը Բարաքասէն բացակայ ըլլալուն համար է որ տակաւին չէ պատասխանած։ Դրամական պահանջումներու մասին Քասթրօ նախագահը կրնայ յայտարարել թէ Վէնեցուէլայի գանձը պարապ է. միւս կողմէ ընկղմած նաւերուն համար ալ հատուցում պիտի պահանջէ։ Բարոյական գոհացումին նկատմամբ Քասթրօ յայտարարեր է Լոռիայ Անցայկրի թղթակցին թէ «Քասթրօ նախագահը գոհացում տալու բան մը չունի»։

Գերլին.— Լրագիրներուն գրածին նայելով, Գերմանիա այնքան փութկոտ չէ Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին դիմելու։ Գերման թերթերէն չատերը խստիս կը քննադատեն Մ. Նանանդցները, իրաւարարութեան խնդրին միջամտելուն համար։ Կ'ըսեն թէ պէտք է որ խնդիրը կարգադրուի ազգա. գործողութեամբ մը։

ՌՈՒՍԻԱ

Բանակը. —Նախարարական հրամանագիր մը. —Սպաներուն լեզուագիտութիւնը։

Բեռեսլաւլ, 30 դեկտ. — (Թայմսի հեռագիր). —Ռուսի էնվալիս կը հրատարակէ պատերազմական պաշտօնարանին մէկ հրամանագիրը, որով նախարարը կը յայտարարէ թէ խիստ կարեւոր է որ Ամուրի դաւառներուն լեզուներուն տիրապատներ գտնուին՝ նոյն տեղերու զօրախումբերուն մէջ։ Պատերազմական նախարարը կը ծանուցանէ թէ Վլատիվոստոքի արեւելեան լեզուներու կաճառին մէջ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են չինական, ճապոնական, մոնղոլեան, անգլիական ու ֆրանսական լեզուները սորվեցնել քառասուն սպաներու։ Դասընթացքները չորս տարի պիտի ըլլան։ Ամէն տարի տասը սպաներ պիտի ընդունուին Ամուրի զինուորական ընդհանուր հրամանատարին կողմէ նշանակուած լեզուները ուսանելու։ Մուտքի քննութիւն պիտի չըլլայ։ Այդ սպաները զանազան առանձնաշնորհումներ պիտի ունենան, մանաւանդ տարեկան 320 ռուպի պիտի տանան՝ գիրքի եւ ուղեւորութեան ծախքերու համար. նաեւ ամսական հարիւր ռուպի պիտի տանան ոքը՝ եօսար երկիրներ գնուելու ուսումնարանի մէջ աւելի հմուտ ստանալու նպատակով։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռաբերուած վիճակագրութիւն մը.— Կատեներուն մուտքագրութիւնը.— Ամերիկեան բարիեր.—Սպանիական սոխորուին մը։

—Պ. Մաքանեիի պատասխանները։

Վիճակագիրներուն տարօրինակ անձեր ըլլալը արդէն ծանօթ է։ Համեմատար վիճակագիր մը գտեր է որ հարիւր անձի վրայ տասին միայն երկու սրունքները միեւնոյն երկայնութիւնը ունին, այս անձին հաշիւներէն կրնայ եզրակացուիլ թ

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Շուէյտ-Նորվէկիոյ դեսպանը ու Սթէնպոք կոմսուհին, Պէլճիքայի դեսպանը, առաջին թարգմանը, Իգմիրի պէլճիական հիւպատոսը ու ընտանիքը, պուլկարական գործակատարը, Ռուսիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգմանը, Աթէնքի ռուս դեսպանատան զինուորական կցորդը, ընտանիքը, պահականաւէն սպայ մը ու դեսպանատան բժիշկ տոքդ. Բրէսքով եւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած հինգ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծապանց։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Երկրորդ կարգի Շէֆգատթ պատուանշան տրուեցաւ կայս. թիկնապահ ու կայս. հրացանակիրներու գնդապետ Իպրահիմ պէյի կնոջը ու աղջկանը։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ վեհապետները հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեցին Վեհ. Սուլթանին այն շնորհաւորական հեռագիրներուն՝ զորս ուղղեց Տարեգլխի առթիւ։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Իգտամ կիմանայ թէ Պաղտատի երկաթուղիին՝ Դոնեայի ու Էրէյլիի միջեւ եղած մասին չնուութեանը համար խորհրդակցութիւն կը կատարէ Անատոլլի երկաթուղիի վարչութիւնը եւ թէ չնուութիւնները մօտերս պիտի սկսին։ Այդ գիծը եթէ չինուի, Դոնեայի նահանգը, առեւտրական տեսակէտով, թէ՛ Ասիայի եւ թէ Մէջերկրականի պիտի մօտեցնէ, որով մեծ ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ այդ երկու նահանգներուն, զարգացմանը ու բարգաւաճմանը վրայ։

ԼԱՄՍՏՈՐՎԻ ԿՈՄՍԸ, Սոֆիայէն մեկնելէ առաջ, 2500 ֆր. յանձներ է՝ իշխանական ապարանքին սպասաւորներուն համար։

—Ֆէրտինանտ իշխանը Բաղաքային Արժանիք պատուանշանին մեծ սպայութեան ականակուռ խաչը տուաւ պատուակալ արարողապետ Պ. Սալինսքիի որ Լամստորվի կոմսին կ'ընկերանայ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքական Փոխանորդը առջի օրը, Տարեգլուխի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւններ տուաւ դեսպաններուն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը երկրորդ կարգի դեսպանատան խորհրդականի ասոյիանը տուաւ կ. Պոլսոյ գերմանական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սթէմրիխի։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ նահանգապետ քննիչ յանձնաժողովին նախագահ Ֆէրիտ փաշայի կարգադրութեամբ, Սպարապետի Դրան ոստիկան-զինուորներու հիւղին մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ Ռումէլիի նահանգապետ քննիչին կողմէ ոստիկան-զինուորներու կազմակերպութեան մասին ըլլալիք զեկոյցները քննելու համար։

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԴԻԼՈՒԱԾ.— Թ. Հագիգաթ խօսելով կայս. այն իրատէին վրայ, որով Իտալիոյ արքունիքին արգիլուած է գինետուններուն մէջ արբենալ, երկարօրէն կը թուէ կայս. այդ բարձր հոգածութեան ունենալիք բարերար արդիւնքները։ Ոստիկանութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու մասին ալ խօսելով, կ'ըսէ թէ գինետուններէն վերցուածներէն զատ նաեւ անոնք որ գաղտնի արած են եւ փողոցներուն մէջ պռալով ու տատանելով կ'երթան, պիտի ձերբակալուին ու պատժուին՝ իբրեւ այդ արգելքին անսաստող։ միանգամայն օրէնքին տրամադրութեանը պիտի ենթարկուին այն անձերը՝ որոնք գինեհատուններէն չիշով ոգելից ըմպելի կը գնեն։ Թ. Հագիգաթ ոստիկանութեան ուշադրութեանը կը յանձնէ այն նպարավաճառները՝ որոնք չիշով գարեջուր եւ կամ ուրիշ ըմպելիներ կը ծախեն. նաեւ կ'առաջարկէ որ Ղալաթիոյ երգեցիկ սրճարաններուն մէջ, որոնք ամէն տեսակ խայտառակութեանց ու ոճիրներու աղբիւրներ են, ոգելից ըմպելիներու վաճառումը արգիլուի։

—Իգտամ Թրքուհիի մը ստորագրութեամբ եւ «Դինով այրեր» խորագրով նամակ մը կը հրատարակէ, ուր հեղինակը, թուելէ ետքը գինեմոլ այրերուն ձեռքէն կիներուն քաշածները, երախտագիտութիւն կը յայտնէ կայս. այն բարեհաճ իրատէին համար, որով արբեցութիւնը արգիլուած է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Պայրամի առթիւ չաքարներ բաշխուեցան բժշկական վարժարանի զինուորական հիւղին։

ՀԱՑՏԱՐ ՔԱՇԱՑԻ չոգենաւերուն համար Գարաքէօյի կամուրջին վրայ Անատոլլի երկաթուղիին Ընկերութեան կողմէ չինուած սպասման սրահներուն չինութիւնը աւարտած ըլլալով, առջի օրը բացուեցան։ Այդ չէնքերը որ շատ վայելչաձեւ են, Ա. եւ Բ. կարգի տոմսակներու համար «կիւչ»ներ ունին. նաեւ նստարաններ՝ կարմիր «բըլիչ»ով կահաւորուած։ կիներու համար ալ մասնաւոր սրահ մը կայ։ Երկրորդ կարգի սրահին նստարանները կապերտով ծածկուած են։ Նաւամատոյցները այն տեսակ չինուած են որ ուղեւորները մեծ դիւրութեամբ կրնան մանել ու դուրս ելլել. նաեւ այն տեսակ միջոցներ ձեռք առնուած են որ բազմութիւնը որքան ալ շատ ըլլայ, իրարանցում տեղի չունենար, ինչպէս կը պատահի միւս նաւամատոյցներուն վրայ։ Աչքի զարնող վերտառութիւններ կը դիւրացնեն անցուդարձը եւ կ'առաջնորդեն ուղեւորները։ Ժամանակացոյցերու համար ալ գեղակերտ տախտակներ կան։ Վերջապէս Անատոլլի երկաթուղիի վարչութիւնը մեծ շնորհաւորութեանց արժանի է այդ առթիւ, վասն զի ուղեւորներու հանգստութեանը համար արդէն ունեցած հոգածութեան մէկ նոր ապացոյցն ալ տուած է։

ՄՈՍԿՈՒԱ հաստատուած եւ բնիկ Զորլուցի վաճառական Պ. Էվրիբիտի Իսանենց վեց զանգակներ նուիրեց Գասըգիւղի Ցուսաց Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին։ Այդ զանգակները որոնց ամէնէն մեծը վեց հարիւր օխա կը կշռէ, հոս բերուեցան ռուսական չոգենաւով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Բերայի Եէնի Եոլ փողոցը անցեալ աարի կառուցուած ռուս աղջկանց վարժարանին բացումը առջի օրը կատարուեցաւ մեծ հանդէսով։ Ներկայ էին Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները եւ ռուս գաղթականութեան երեւելիները։ Կրօնական արարողութիւններ կատարուելէ եւ բանախօսութիւններ արտասանուելէ ետքը, ներկաները շքասեղանի մը շուրջը հրաւիրուեցան։ Այդ վարժարանը որ ռուս գաղթականութեան աղջոց յատուկ է, քառասուն աշակերտ ունի, որոնց ուսքը դիւրօթիկ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Երեքշաբթի օրը Եաֆայի մէջ քուլէրայէ դէպք չէ պատահած։

—Դամասկոսի մէջ չորեքշաբթի քուլէրայէ երկու մահեր պատահեր են։

—Պէյնտէր-Ապպասի օսմ. հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ պարսկական այդ քաղաքին մէջ քուլէրա ծագած է եւ օրական 10–15 մահեր կը պատահին։

—Առողջապահական Խորհուրդը տասը օրուան քարանթինա սահմանեց Պէյնտէր-Ապպասի ժամանումներուն դէմ։

—Հինգշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ քուլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՊԼԷԿՐԱՖԷՆ հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ Սիւրէք.—«Կը ծանուցուի թէ պատգամաւորութիւն մը, երկար փորձեր կատարուելէ ետքը, ընդունուեր է Լամստորվի կոմսին կողմէ որ ծանուցեր է թէ պէտք է հրաժարին ամէն տեսակ ցնորքներէ եւ զգուշանան անդորրութիւնը վրդովելէ։ Պաշտօնական տեղեկագիրներ կը հաւատան թէ Լամստորվի կոմսը խիստ զգուշաւոր ընթացք մը ունեցեր է։»

Պ. ԲԱՒԼԻ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՃԻ տունը, Բերա Պրուսա փողոց, Պ. Մելցիի սեպհականութիւնը եղաւ։

ՊՐՈՒՍԱՑԻՆ կը գրեն թէ անցեալ շաբթուան ուրբաթ գիշերը Էյրիկէօյ գիւղախումբին Էմր գիւղաքաղաքին շուկային մէջ հրդեհ ծագելով, 27 խանութներ այրեր են՝ իրենց բոլոր ապրանքներով։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ փոսապանները որոշեր են խմոր թրելու յատուկ երկու մեքենաներ բերել տալ հինգ հարիւր ֆրանքնոց տեսակէն՝ փորձի համար։ Կուսակալութիւնը ուզելով այդ գրութիւնը ընդհանրացնել ամբողջ նահանգին մէջ, գրեր է Երզնկայի կառավարիչին եւ Պայպուրտի ու Բասէնի գայմագամներուն թէ այդ մեքենաներէն ո՛րքան պէտք ունին։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ու Տիարպէքիրի նահանգայ դատական քննիչ Գարբիէլ էֆ. Նէշէթէրեան իր պաշտօնատեղին ժամանեցէ։

ՄԱԽՍՈՒՍԻ Պէճիքաաշ շոգենաւը որ Պանտրմայի առջեւ խրած էր, ազատուելով երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

ՋՄԵՌ. —Դասէֆմունիի մէջ ջերմաչափը զերոյէն վար տասնըվրս աստիճան իջած է։ Մարդոց պեխերուն վրայ շունչը կը սառի։ Ձիւնը անընդհատ տեղալով մէկուկէս թիզ բարձրութեան հասած է։

—Երթողրուլի մէջ տեղացած ձիւնը սկսած է հալիլ հարաւային հովին հետեւանքով։ Երկրագործները վարուցանի սկսած են։

—Պրուսայի Եէնիշէհիր գաւառակին մէջ Մահմուտ անուն մարդ մը սառեր է։ Էրթողրուլի Բազարճիք գիւղախումբին մէջ տղայ մը սառեր է։

—Պալըքէսէրցի երկու ջրեպանները Սոմայէն ճամբայ ելլելէ ետքը ձիւնի փոթորիկի բռնուելով մեռեր են։

—Սամսոի մէջ տեղացող յորդահոս անձրեւներէն ետքը, անցեալ օր սաստիկ փոթորիկ մը ծագեր է, որուն նմանը ամէնէն տարիքառները անգամ չեն տեսած։ Շատ մը նաւակներ ցամաք իյնալով խորտակուեր են։ Անցեալ երեքշաբթի գիշեր փոթորիկը այնքան սաստկացեր է որ ժողովուրդը աղոթքի ելեր է։

—Էրզէրումի ու Այտընճաքի մէջտեղը գտնուած բաղմաթիւ ձիթենիներ մասամբ փճացեր են փոթորիկին սաստկութենէն։

—Միխալըճի ու Գարատէրէի մօտակայ գետակները յորդած են։ Ոչխարի մեծ կորուստ կայ։

— Պանտրմա-Պալըքէսէրի խճուղիին վրայ երթեւեկութիւնները դադրած են ձիւնին սաստկութենէն։

ՊՈԼՍՈՅ Թաշ Դասապի կողմը, առջի գիշերը, սափրիչ Շապան ու եղբայրը՝ 16 տարեկան Մէհմէտ իրենց տունը գացած ատեն, Ահմէտ, Եուսուֆ, Օսման ու Շէվքէթ անոնց վրայ յարձակելով, անվայել վարմունք մը ունեցան Մէհմէտի նկատմամբ։ Շապան միջամտեց. այդ չորս անձը յարձակեցան Շապանի վրայ եւ. սկսան զայն ծեծել։ Շապան ալ դաշոյնը քաշելով անոնցմէ երկուքը վիրաւորեց եւ ինքն ալ գլուխէն վիրաւորուեցաւ։ Մէհմէտ այդ միջոցին փախչելով ոստիկանութեան իմացուցաւ։ Ոստիկանները երբ հոն ժամանեցին, ոչ ոք կար։ Անոնցմէ Ահմէտ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Օսմ. Պանքային մօտերը երէկ, ժամ 8½ին, Մուսթաֆա Հիւսէին, Իսմայիլ եւ ուրիշ քանի մը հոգի կը կռուէին նորակառոյց չէնքի մը առկիւ, ուրկէ քարեր, աղիւսներ եւ այլն առած էին եւ իրարու կը նետէին։ Ոստիկան Տաղիսանլը Մէհմէտ էֆ. միջամտեց, բայց երեսէն ու գլուխէն վիրաւորուեցաւ։ Ուրիշ ոստիկան մը Բիֆաթ էֆ. միջամտեց, բայց այն ալ ձախ ձեռքէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Վերջապէս ուրիշ ոստիկաններ հասնելով ատենցմէ երկուքը ձերբակալեցին։ Կռիւին ատեն ոստիկան Մէհմէտ էֆ.ի գրպանը գտնուած 1 օսմ. ոսկին գողցուեցաւ։

ԳԱԼԱԹԸ ԵՒ ԴԱՇՏՈՅՆԸ. — Բերա, Միմար փողոց, հելլենացի Մաուրի հանրատունէն Ասքասիա, առջի գիշերը փողոց ելլելով քիչ վերջը վերադարձաւ, բայց սպասաւոր Անտոն դուռը ոչ բացաւ։ Ասքասիա ներս մտնելուն սկսաւ հայհոյել։ Անտոն ազդարարեց որ լռէ, բայց Ասքասիա որ զայրացած էր, ջուրի գաւաթի մը առնելով սպասաւորին գլուխն նետեց, սակայն չյաջողեցաւ։ Անտոն բարկանալով դաշոյնը քաշեց եւ Ասքասիայի պորտը մխեց։ Ոճրագործը թէեւ փախաւ, բայց երէկ դիւրեր ձերբակալուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոս Տ. Սահակ Արքեպիսկոպոս Խապաեան, Կաթողիկոսական Կայս. Պէրաթին շնորհման առթիւ, մասնաւոր հեռագիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնած է։

—Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց եւ Մայր Եկեղեցիի չինութիւնները աչքէ անցուց։ Ն. Սբրազնութիւնը վաղն առաւօտ Մայր եկեղեցիին մէջ պիտի օծէ Ս. Ստեփաննոսի պատկեր մը՝ յառաջիկայ երեքշաբթի օրուան տօնին առթիւ։

—Ռուսահայ ծանօթ բժիշկ Ա. Բուդաղեան, ատենէ մը ի վեր առողջապահական եւ բժշկական գեղեցիկ տետրակներ հրատարակել սկսած է. այդ տետրակներուն չարքը հասած է 24ի, որոնցմէ վեցին հասոյթը յատկացուցած է Ախալցխայի մէջ հիմնուելիք հիւանդանոցի մը օգտին։

— Թիֆլիսէն կը հաղորդուի թէ հանգուցեալ Խորէն եպիսկոպոս Սահակեանի կտակը պիտի զեկուցուի նահանգական դատարանին, ներկայ դեկտ. 20ին, հաստատուելու համար։

—Նոյեմ. 28ին հրդեհ ծագեցաւ Ներսիսեան հոգեւոր դպրանոցին պատկանած չէնքի մը մէջ, որ կը գտնուի վանքի Երուսակեա կոչուած փողոցին մանիւնը։ Հրդեհը սկսաւ հացագործի խանութէ մը։ Բարեբաղդաբար ժամանակին օգնութեան հասած ջրհանկիրներու խումբը կրցաւ հրդեհին առաջքն առնել։

—Բերայի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին անցած շաբթու հանդիսատեսեղաւ հարսանեկան ապօրինի արարողութեան մը։ Պսակուած հարսը մայր ըլլալու վիճակին շատ մօտեցած էր։ Պսակէն քանի մը օր յետոյ այդ նոր հարսը մայր եղած էր արդէն։ Ցայտնի չէ թէ այս եղելութիւնը Կրօնական Ժողովին քննութեան ենթակէ պիտի անցնի՞։ Հայ. Եկեղեցին այրին կոյսի հետ, եւ կոյսը այրիին հետ ամուսնացնելու թոյլտուութիւնը ունի, բայց վերի պարագային մէջ վերջին ծայր նախանձախնդրութիւն եւ զգուշութիւն ձեռք կ'առնէ, քանի որ նոյն իսկ պսակի ժամանակ կը կարդացուի. «Ցաղագս որոյ պատուական է ամուսնութիւն եւ սուրբ են անկողինք նոցա»։ Փափաքելի էր որ Բերայի քահանայական դասը այս խնդիրը նկատողութեան առնելով տեղեկագրէր Կրօնական Ժողովին։

—Դատգիւղի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը հրաժարական տուեր է։ Ինչպէս յայտնի է, Պատրիարքարանի ներկայացուցիչներ Դատգէջոյ երթալով քննութեան պիտի ձեռնարկէին, բայց առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը չսպասելով անոր արդիւնքին, տուեր է իր հրաժարականը։

—Դարաքիլիսէի հայ աղջկանց մէջ կրօնափոխութեան չարժում մը առաջ եկեր է, որովհետեւ աղջկանց հայրերուն կողմէ մինչեւ 50 ոսկի պաշտէգ կը պահանջուի։ Դարաքիլիսէէն դիմում եղած է Պատրիարքարան, խնդրելով որ այս յոռի սովորութեան վերջ մը տալու համար՝ կոնդակ մը ղրկուի։

—Հանգուցեալ Երանուհի մայրապետին ապահովագրուած 500 ոսկիի դումարը դեռ չէ գանձուած Պատրիարքարանի կողմէ։ Երէկ պատրաստուեցաւ մայրապետը դարմանող բժիշկներուն տեղեկագիրը, ուր բացատրուած է մահուան պատճառ եղող հիւանդութիւնը։ Պատրիարքարանը այս տեղեկագրին պիտի միացնէ հարկ եղած վկայագիրները եւ ամէնքը մէկէն պիտի ղրկուին Ընկերութեան կեդրոնին, ապահովագրուած գումարը ստանալու համար։ Սակայն կ'ըսուի թէ հանգուցեալին ժառանգորդները Ընկերութեան կեդրոնին դիմում կ'ընեն, յայտարարելով թէ իրենք են բուն ժառանգորդները. հետեւաբար իրենց պէտք է տրուի դրամը։

—Մարգիրներու եւ լրաբերներու մասին պատրաստուած հրամանագիր իր տեսակին մէջ նոր բան մը չէ։ 1861ին ալ պատրաստուած է այդ տեսակ ծրագիր մը, բայց կարելի չէ եղած գործադրել զայն, որովհետեւ պարունակած բոլոր տրամադրութիւնները անգործնական բաներ էին։

—Թիֆլիսի մէջ ծանօթ հայ ընտանիքի մը զաւակը՝ Արամ անուն երիտասարդ մը՝ այս օրերս պուլկար ծէսով պիտի ամուսնանայ պուլկար աղքատիկ աղջկան մը՝ որուն հետ սիրային ոճրա յարաբերութիւններ ունէր։ Այս ամուսնութեան պատճառն է աղջկան ծնողքի սպառնալիքը, որ դատարան դիմելով, վճռագիր մը ձեռք կը բերէ, որուն համաձայն, հայ երիտասարդը կամ 300 ոսկի պիտի վճարէ եւ կամ թէ կնութեան պիտի առնէ Պուլկարուհին։

—Մայր եկեղեցիի նորոգուած տաճարին բացումը չպիտի կրնայ կատարուիլ վաղը, որովհետեւ չինութիւնները ամբողջացած չեն։ Եկեղեցիին միջին տաճարին արձանագրութիւնը վերցուելով նոր մը պիտի դրուի անոր տեղ։ Մայր եկեղեցին ասկէ առաջ սա փոփոխութիւնները կրած է.—1465ին այրած ու անմիջապէս չինուած է. 1713ին՝ երկրորդ անգամ այրած եւ 1719ին նորէն չինուած է. 1819ին մեծ նորոգութիւն մը կատարուելով՝ երեք տաճարներն ալ օծուած են։ 1826ին դարձեալ այրեր ու 1828ին չինուեր է արդի տաճարը։ Այն ատեն երեք միլիոն ղրուշ ծախք եղեր է, որուն կէս միլիոնը նուիրեր է Պէշճեան ամիրա։

ՄԱՍԻՍ դրական չաբաթաթերթի այսօրուան թիւին մէջ ՄԷՐՍԼԷՏԷՍ սկսած է յոյժ հետաքրքրաշարժ յօդուածներու շարք մը, Ռասանկիկ Տէր-Մարգարեանց խորագրին տակ, որոնք պիտի պարունակեն՝ անոր արկածալից կեանքին պատմութիւնը, վաւերական աղբիւրէ քաղուած։ —Թերթին միւս նիւթերն են. Դրական աշխարհին (Մմագրական) Տ. Ա.։—Թրքուն յանգեր (Բանաստեղծութիւն) Մ. Աշէմեան։—Դրչի մարդու մը կեանքը Մուսա.—Ա. Դրչի կեանքը ընդհանրապէս. Ալեւոր։—Թուղթի փունջը (Սերերգ) Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ։—Զմրան ճօրեր. Զիւնը. ՓԱՑԼԱԿ։—Ցուցասեր։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍՓԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 2 յունուար.— Նորս Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայթունկ կ'իմանայ թէ Ռուսիոյ կայսեր հրաւէրով, Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը յունուարի կէսին Բեդերսպուրկ պիտի երթայ, Ռուսիոյ կայսերական արքունիքին այցելութիւն տալու։

ԹԱՆՃԷՐ.— Սպանիական Ինգեանքէ Իզապել յածանորակը նաւահանգիստին մէջ խարսած է։ Հրամանատարը, այսօր, այցելութիւն տուաւ Սպանիոյ դեսպանին որ անոր հաղորդեց իր կառավարութեան հրահանգները։

—Թանճէրի կուսակալը, այսօր, հրաւիրեց բոլոր ցեղապետները՝ ծանուցանելու անոնց թէ պատասխանատու են իրենց տեղերու ճամբաներուն ապահովութեանը։

ՊՈՒԷՐԼԻՃ.—Ռումանիոյ Եբեսի. ժողովը, ելմտացոյցի ծրագրին ընդհանուր վիճաբանութիւնները աւարտելէ ետքը, ընդունեց զայն եւ ձեռք առաւ յօդուածներուն առանձին վիճաբանութիւնը։ Ելմտական նախարարը, ընդհանուր վիճաբանութեանց պահուն, հաստատեց երկու տարի առաջուան եւ հիմակուան ելմտական կացութեան անգային տարբերութիւնները։ Ցայտարարեց թէ ազատական կուսակցութեան կողմէ 218½ միլիոն ֆր. սահմանուած ելմտացոյցը կատարելապէս բաւական է պետութեան սովորական պէտքերուն։ Ցետոյ նախարարապետ Պ. Սթուրցա ալ խօսելով, ջանաց հաստատել թէ աղգայնական-ազատական կուսակցութեան ծրագրին նպատակն է հասոյթի յաւելում ունեցող ելմտացոյց մը ձեռք բերել, մինչդեռ պահպանողականներուն ծրագիրն է՝ նոր տուրքեր հաստատել, որ չի կրնար նախարարական ծրագիր մը ըլլալ։ Պ. Սթուրցա ըսաւ թէ 218½ միլիոն ֆր.ի գումարը անհրաժեշտ է եւ պէտք է պահել զայն։ Ռումանիոյ ելմտական կացութիւնը վերջնականապէս հաստատուն հիման մը վրայ դնելու համար։

ԻՍՄԱԻԼԻԱ.—Դեկտ. 21էն 31 Սիւէզի ջրանցքէն անցած նաւերու թիւն է 95 եւ գոյացած հասոյթը՝ 2,770,000 ֆր.։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՏՐԻԶՏ, 2 յունուար.—Սաքսոնիոյ թագաւորին հիւանդութիւնը միշտ մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Շատ ծանր ինֆլուէնցայէ կը տառապի։ Տկարութիւնը խիստ չատ է։

ՎԻԵՆՆԱ.— Հրատարակուեցաւ կայս. այն հրամանագիրը որ կ'արտօնէ տուրքերու առաջին վեց ամիսներուն գանձումը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Անթոնիչ դեր-գնդապետը հրաժարեցաւ։ Անոր պիտի յաջորդէ Պ. Սիմէոն Լազարիչ։

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ գահաժառանգը ընդունեց Ռուսիոյ կայսեր հրաւէրը՝ Բեդերսպուրկ երթալու համար։

ՊՐԻՍԷԼ.— Նորէն մեծաղի բաղմաթիւ գործաւորներ ճամբուեցան Պորնաժէն ու Պէլճիքայի կեդրոնէն, վասն զի ապստամբութիւն բնաւ չկայ։

ՊԷՐԼԻՆ.—Դերման ճարտարագործները կը խնդրուին կառավարութենէն՝ փութացնել առեւտրական նոր դաշնագրութեանց կնքումը, վասն զի մեծ գործարաններուն համար ստիպողականութիւն կայ չուտով հասկնալու կացութիւնը։ Ընդհանուր տագնապը չատ սաստիկ է։

ԼԻԶԲՈՆԱ.— Բորթուկալի կառավարութիւնը յածաւորակ մը կը ղրկէ Մարոք՝ իր հպատակներուն պաշտպանութեանը համար։

ԲԱՐԻԶ.—Երկրագործական նախարարութիւնը Պ. Մուժօ բացարձակապէս կը հերքէ այն ղրոյցները թէ ինֆլուէնցայի եւ յարաբերութիւններ ունեցած է Իմպէդոքլէսներուն հետ։

—Դեր-Ծովակալ Կուռտոն նաւատորմիղին վերին հրամանատար անուանուեցաւ Ծովակալ Ժէռվէի տեղ, որ պաշտօնէ քաշուած է ծերութեան պատճառաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 20 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	39 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	32	03
Ամէնէն վար գին	»	31	35
Ռումէլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	118	62
Ամէնէն բարձր գին	»	119	—
Ամէնէն վար գին	»	118	25
ԲԱՑՈՒՄ 21 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Գ.	32	03 ½
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	118	87
Բիրքէպի Թայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Յօս. Օթմ. Շանժ է Վուլէօր		0	13
Դամ. Ապահ. Ընկ.		4	25
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	55
» ժուիսանս		1	35
» պարտատոմսեր		493	—
Քարափ Գ. Պոլսոյ		491	—
Թրանսվալ		152	—
Քրէտիտ Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		264	25
Լավրիոմ		74	—
Անատոլլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	80
« պարտատոմսեր «		517	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	27
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Թալ էմբէրիտսլ	»	90	20
Ֆրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճալիք	»	102	50
Բուպլի Ղրշ.ադրամ	Օ. Ո.	8	60
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¾
Գերմանիա անտոկոս չէք	մարք	18	57
Ֆիէննա չէք	Ֆիորր.	21	06
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ			
ԼՈՆՏՈՆ, 2 Ցունուար			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		93	56
Օսմանեան Դանթ սէռի Բ.		56	25
» » » Դ. բաց.		28	75
» » » Դ. գոց.		29	12
Օսմանեան Պանքա		13	87
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մենաբոյ		44	50
Գուլկուրական 1888		95	—
Էժիպսիէն իւնիֆիէ		107	—
Տօմինիալ		104	—
Թրանսվալ		6	06
Այտին երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	36 ¼
ԲԱՐԻԶ, 2 Ցունուար			
Ֆրանս. Դանթ 3 %		99	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	29	65
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	29	75
» » » Բ.	»	57	90
» » » Գ.	»	22	37
Օսմ. Կայս. Պայքա	Ֆր.	598	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	50
Օսմ. մարատտուն	»	477	—
Օսմ Ռէժի	»	362	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	577	—
Քէտէ Լիոնէ	»	1092	—
Իտալական Դանթ	»	104	15
Սպանիական արտաքին	»	67	70
Թրանսվալ	»	155	50
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դրամ գտնչ	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 2 Ցունուար			
Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	124	70
Անատ. երկթ. պարտատոմսեր	»	103	50
Փսխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	245
ՎԻԵՆՆԱ, 2 Ցունուար			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	269	40
Ռումէլի երկաթուղի	»	113	50
Օսմ. Ռէժի	»	333	50
ՊՐԻՍԷԼ, 2 Ցունուար			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		29	30
Ռումէլի երկաթուղի		120	—

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ս.ԶԴ.— Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4 % բրիօրիթէ պարտատոմսերու տէրերուն, թէ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրամանագրին ժԴ. յօդուածին համաձայն, վեց տարուան պայմանաժամին մէջ ցնցուած չգանձուած կարօնները՝ իրենց պայմանաժամին վերջանալուն թուականէն սկսեալ, ջնջուած պիտի հաշարուին։ Հետեւաբար, պայմանաժամը 1897 մարտ 1/13ին վերջացող յիշեալ պարտաթուղթերու 13 թիւ կարօնները, եթէ մինչեւ 1903, 28/13 մարտ չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

* * *

Ս.ԶԴ.— Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտքի պահանջատէրերուն թէ՝ 1881, դեկտ. 8/20ի կայս. հրամանագրին Ե.յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, բոլոր այն կարօնները որոնք իրենց պայմանաժամին լրանալու թուականէն ետք, մինչեւ վեց տարի չգանձուին, ջնջուած պիտի համարուին։ Հետեւաբար, 1897, մարտ 1/13ին պայմանաժամին լրացող թիւ 27 կարօնները, եթէ մինչեւ 1903, 28/13 մարտ չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 23/6 դեկտ. 1902 11—12

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլուէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՒԹ. ՍԹԷՖՈՒԼԻՍ

Krondorf
Eau minérale naturelle
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

ՀԻԻՄԱՆԻ ԻՆԹԻԽԱՊ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՓԵԱՆԻ ԻԲԷՖՃԻ

Պոլիս, Կամուրջին դիմացը, անկիւնը եւ Եէնի ճամի, Նամակատան կից։

Սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ, բուրդէ

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուզուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, *ընդհանուր գործակալ, Խնաեէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։* 579

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայսմիկ է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձը մեզը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, դէաքէ որ այդ իւղը զուտ ու առանց խառգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու սորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը նախաւէն և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Գ. Հոգ Թէր-Նէզովի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անաղբեւ անարատութեամբ, եւանկիւնաձեւ շիշերու մէջ գրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է որպէս և Բարիզի Իւնիօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հոգի մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Մէկ տէրնէ Թ. Բ. Հոգ, 2 Թիւ, Ռաքիկլիֆ Բարիզ։

Մեծաքանակ կը ծախուի Էտուար Մանի քով Հարաչի խան, Պոլիս։

Լ'ԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բորիզ, Բէլթիյէ փողոց Թիւ 8 և 10

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վոյվոտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քոէֆի Լիոնէ։

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, տարեկան, ցկեանս թոշակ, եւն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆրանսական ապահովագրութեան կնիքի վրայ առանց թիւղական ենթադրեալ

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ազգ ու որբերու համար օժիտ մը, տարեկան փոքր վճարումներով։—(մեծնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն օգտակար, երկարաձիգ, թիւնեկի ևն. տարեկաններու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ֆրանքէ. և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այդպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ տարեկանէ ապրող եկած տնկարարութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՕՍ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕՅԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Խնայէթ Խան, Թիւ 7, 8, 9։

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 ֆր Տօվայնի ճիւղ 15,264,915 ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է. Կ. ՊՈԼԻՍ ԲՐԷՏԻ ՀՈՏ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս. Հաճօրլօ խան, 52—56.

Լիազօր ներկայացուցիչ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կը հրաւիրուին։

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բընձափուշի

La VELOUTINE

մարմարեայ գինի ձեռ. 534

CH les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերահռչակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԸ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով տիպեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի դիմաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԹԻ ԿՐԻՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Հիմնադրեալ գրամագլուխը 31 դեկ. 1898ին

162, 924, 140 ֆունտ

Ընդհանուր եկամուտ, ապահովագրութիւններ և լաւ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆունտ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրութիւններու եղած վճարումներ, կենսաբ. և թոշակ. եւն.

362, 858, 507 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6611 տոլիսներ տուած է որոնց 58,680,000 ֆունտի գրամագլուխ մը կը ներկայացնեն

Աւելի տեղեկութեանց համար գիտի դիմեն գործակալներուն։

Դ. ՖԷՐԻՍԵԱՆ

Գլխաւոր գործակալ Կ. Պոլսոյ, Մէյսանէյրի փողոց, Ալլաէտին խան։

Մի՛նորդներուն լուս վարձատրութիւն։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա Մէյմէնէթիլ խան։

ՀՈՖԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ աւանդաբոյր Բարեգի

Ի ՍԿԷՍ ՍԸ ԲԱ.— Դիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4ին 10 (Ք. Թ.)։ Բ. և Ուրբ կէս օրէն առ Սիրքէճի դեղատան Նայրատ։ Նկարագիր օրերը ժամագրութեամբ։

Աղդարատ ձոր 490

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ բանող օդ

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Բէսորիան	10500	Արրմ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլօմպիան	8000	Ամէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Ֆասդոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆրէտրիկեան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրմիան	3700	Մինճօ	900
Վալենիան	3700	Օրորդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ճապան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքները այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը դրկեն, հոգեկանաբ ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրա մաքսատան հին տեղը

600

ՔԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՌ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվրբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Իվէրնիա	18900	Պիլվանիա	8598
Մաքսոնիա	18900	Բաթաւոնիա	4841
Լուբանիա	12950	Վէրլա	3229
Կամբանիա	12950	Բավլա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Միբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2858
Սէրմիա	7392	Այէրբօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Վէրիա չոգենաւը, նաւապետ Բրէսէր, ընդհ. վճառքով Լիվրբուլէն հոս կասաւ։

Դիմել առ ՇՈԼԻ և ՍԻՍԷՐ Joly et Seagor

Մէյմանէթիլ խան, Թիւ 6, 7 8 Ղալաթիա, Բարա Ֆուսթֆա փողոց։ 255

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ պատասխանատու պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ. ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցի խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Սրբազան ութեան գումար	129,000,000 »
Ապահովագրիչներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին եւ տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Ա. ՀԻՐՍՊԻԳ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՖՈՐ ՐԷԲԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, հին մաքսատան տեղը. գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԹՈՄԱՍ ՌԻԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃ

Ընդմէջ Հրլի և Պոլսոյ եւ Օսխսայի

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կօգս	1011	Մալմս	724	Բօգարիս	186
Ալէքս	3607	Գօնկս	2906	Կրօնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անտէլս	1341	Դորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսօգս	2377	Տիտս	4311	Հիտալկս	1381	Միքսանս	3557	Միլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաու.	3720	Միս	1057	Որէրս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրարիս	3600	Մօնդէպէլլս	1735	Քասաս	1328
Գրաւս	1076	Տրաքս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Քօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Քօլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ճիւնս	1080	ՕնՍարիս	4036	Քօրբիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրուգս	1841	Բէէս	1053	Օրլանտս	1835	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Բօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասբս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Բօվնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	ԲիալՍս	2229	ՎօլՍուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4382	Լէքանդս	2272	Բրինալս	1663	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվօրնս	1648	Բօլլս	1618	Զէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիդանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Հօրատիս չոգենաւը, նաւապետ Բրօֆիթ ընդհանուր վճառքով Հրլէն հոս հասած են։

Թօֆիս չոգենաւը, նաւապետ Ճօն. Թոնկս չոգենաւը, նաւապետ Սմիթ ընդհանուր վճառքով Հրլէն հոս կը սպասուի մոտս 30ին։

Լօրենցս չոգենաւը, նաւապետ Ռիչկ ընդհանուր վճառքով Օռեսյէն հոս կը սպասուի յունուար 15ին։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴԻՍՈՆ

Թ. 23—24 Գալաթիա Մէյլէթ խան Ղալաթիա 877

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՌ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւններ

Գշ. 17/30 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Դշ. 18/31 Իզմիր, Բիրէ. Ալեքսանդրիա. ժամը 10ին միջօրէէն առաջ Զանզիբարի, Սուեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Սուֆա. Գէբրուզ, Թարապուլուս-Շամ.

Եշ. 19/1 Սէվաստարոյ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Ուր. 20/2 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Շբ. 21/3 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Բիրս, Թարապուլուս-Սիրիա, Գէբրուզ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Սուֆա. սանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տամամբ ազգագրի Բարեգ Համար։

Առաջին կոչում 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. Սարգսեանի Թաք Հ. Հ. Բարեգին քով։ 516 Թ. ԲԸՐՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԵՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օդագնաց։

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպս	2600
Անպիս	3000	Նէրթիս	2600
Թէլպրը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինբս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1800
Մարիոթիս	2500	Գիլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒՐԹՈՒԼ և ԸՆԿ. Ուրթոլ խան

194 31. Ճէյմս Ագրիգ Լիվրբուլ

Գրասենեակ. ՋՈՐՏՋ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Ելթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 223 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	3 —
12 42	» Կէօքէճ Քիսրը »	2 20
1 39	» Սապանճը Բունար »	1 38
2 33	» Ալաեունտ »	12 42
3 15	» Զէքիրլէր »	11 53
4 10	» Տէօյէր »	11 5
4 39	» Իսխանիյէ »	10 20
5 3	» Համամ »	9 53
5 14	» Կապլիկէօլ Համամ »	9 44
6 1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 13
6 41	» Գէօյիւք Զօպանլար »	8 20
7 36	» Զայ »	7 33
8 21	» Իսկաքլու »	6 40
8 45	» Նասսիան »	6 15
9 16	» Աղ Շէհիր »	5 53
9 48	» Աղարի քէօյ »	5 13
10 30	» Զավուշճը քէօյ »	4 35
11 8	» Իլգին »	4 3
11 55	» Դարբն-Խանը »	3 9
12 50	» Սէրայ-Ինի »	2 27
1 22	» Մէյտան »	1 47
2 22	» Բունար-Պաշը »	12 42
3 —	ժմ. Գոնեա մկն.	12 —
Երկն.		Գշ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
1 —	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	11 —
1 44	» Աղ Գունար »	10 18
2 24	» Այբիւ Քէօյ »	9 46
3 4	» Գէյլիք Ախաբ »	8 58
4 9	» Սարիքէօյ »	8 1
4 58	» Գիշէր »	7 4
5 35	» Նասիլէր »	6 27
6 9	» Գէյլիք Բէօփրիւ »	6 —
7 3	» Բօյաճի »	5 16
8 21	» Մալի Քէօյ »	3 49
9 15	» Սէնճան Քէօյ »	2 47
10 —	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	2 —
Երկն.		առտ.

ԱԼԱՇՀԻՐ-ՆԻՍՖ ԲԼՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 Խառն Առտու	Թ. 324 Խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 Խառն Առտու	Թ. 323 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
2 35	12 45	մկն. Ալաեունտ ժմ.	2 —	12 5
2 55	1 5	ժմ. Քէլեթլիս մկն.	1 40	11 45

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Առտու	Թ. 424 Խառն Իրիկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Առտու	Թ. 423 Խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
6 30	8 —	մկն. Համիտիէ ժմ.	6 —	7 30
6 48	8 18	ժմ. Աստ-Բազար մկն.	5 42	7 12